

HAAS LIPÓT

Linoleum

Cluj, Calea Regele Ferdinand 7
Timisoara, Calea Regele Ferdinand 6
Oradea-Mare, Calea Regele Ferdinand 5

Óriási választék!

200x200 smirnautazatu ebédli szőnyeg Lei 1530	Ebédli Velour szőnyeg Lei 2740	150x300 torontali utanzatu schezlong terítő Lei 980	200x300-as LINOLEUM SZŐNYEG legszob perzsa mintakban L. 870
Ebédli asztala plüss terítő Lei 980	Ágyelö Velour . . . . . L 290 Fa minőségü . . . . . L 155	Kész díványpárnák 220.— Leitöl	Viaszos vászon asztalteritök 60x100 nagyság . . . Lei 60 80x115 nagyság . . . Lei 90
Legszob perzsamintaju plüss schezlong terítő minden létező színben L 1650	Futószőnyegek 65 cm. széles Cocas Lei 170 90 cm. széles Cocas Lei 230	Gobelin falvédö 180.— Lei	Ágygarnitúrák 3 darab Lei 1350
			Linoleum futószőnyeg 70 cm. széles 85 Lei

Legnagyobb rak-
tár Romániában

GYAPJUSZŐNYEGEK és INLAND-LINOLEUM

200 MINTA
Nagy választék.

Április ötödikén megszűnik a csehszlovák-német vízumkényszer

(Prága, márc. 30. Az Uj Kelet tud.)
Egyik legutóbbi számunkban röviden beszámoltunk arról, hogy Csehszlovákia és Németország között legközelebb megszűnik a vízumkényszer. A ezirányú tárgyalások befejezése után a csehszlovák és német kormány között jegyzékváltás útján olyan megegyezés jött létre, hogy

a két állam közötti vízumkényszer már április 5-én szűnik meg és nem április 15-én, mint az első jelentések állították.

Ugyanakkor a két kormány között a csehszlovák-német határforgalom utlevéltechnikai szabályozása kérdésében is megegyezés jött létre, amely május 1-én lép életbe. A vízumkényszer megszüntetéséről szóló egyez-

mény a megfelelő jegyzékek kicserélésével lépett életbe, amelyet dr. Chvalkovszky berlini csehszlovák követ és dr. Stresemann külügyminiszter írtak alá. Az egyezmény tartalma a következő:

Az egyik állam polgárai államuk érvényes utlevelével (nemzeti utlevel), amelyből az utlevél tulajdonosának állampolgársága kétségtelenül kitűnik, bármikor a másik állam vizuma nélkül is beléphetnek a másik állam területére és abból a hatóságilag megállapított határállomásokon keresztül elutazhatnak.

Ez a kedvezmény csak a „nemzeti utlevelék” birtokosainak szól, az úgynevezett idegen utlevelék birtokosainak azonban nem.

Nemzeti utlevelet mindkét állam csak azoknak állít ki, akiknek állampolgársága kétségtelenül meg van állapítva. 15 éven aluli gyermekeknek elegendő egy hivatalos igazolvány is, amely a nevet, a kort, az állampolgárságot és állandó lakóhelyét tartalmazza. 10 éven felüli gyermekeknek hatóságilag lebegyvezett fényképpel kell ellátni az igazolványt. Csehszlovák állampolgárok csoportjának határátlépésénél az utlevelet az illetékes hatóság által kiállított közös kimutatás pótolhatja, amelyet azonban az illetékes német képviselőt vízumával el kell látni. Mun-

kasszálimányok ilyen közös kimutatást nem kaphatnak. Az egyezmény nem érinti azokat a megállapodásokat, amelyek a két állam között a határok lezárásáról, gyanús utasoknak a határra való visszaállításáról és a belöldi munkapiac védelméről szólnak.

Mindkét állam kiutasíthatja területéről a másik állam polgárát, ha nem tartja be a jelentkezési előira-

sokat, avagy ha munkásként vagy alkalmazotként folytatott tevékenysége a belföldi munkapiac védelméről szóló törvénybe ütközik.

Mindkét szerződő állam kötelezi magát arra, hogy azokat, akik a másik államban való munkabábelés céljából kérnek utlevelet, figyelmeztetik, hogy előbb kérni kell az engedélyt a munkabábeléshez.

Falusi passziójáték, amely a zsidóság elleni gyilkosságra uszít

Hogyan nevelik a népet egy szatmármegyei községben

(Cluj-Kolozsvár, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország minden részéből napról-napra futnak be szerkesztőségünkhez a legkülönbözőbb jelentések arról a féktelen antiszemita uszításról, amely a falvakban már éppen olyan vehemenciával folyik, mint a városokban. A legszomorúbb ezekben a jelentésekben az a tény, hogy az antiszemita agitáció legvéresebb szája harcosai éppen azok, akiknek hivatalos minőségükben az ifjúság helyes irányba való vezetése lenne kötelességük. Az itt következő történet legjellemző epizódja annak az uszító-hadjáratnak, amely az ország minden sarkában vezetnek a falusi lakosság között a zsidóság ellen. Illoba, szatmármegyei községben március 18-án a szatmármegyei „Cercul Cultural” nagygyűlést tartott, amelyen résztvettek Apa, Sebespatak, Sikárló, Merisor, Buság,

stb. községek kiküldöttei. A nagygyűlésen a Cercul Cultural illobai tagozata „nagy szabású” kulturstélyt rendezett, amelynek pontjai között szerepelt az a szám is, amely a nagy nyilvánosság elé kívánkozik.

A műsornak ez a pontja egy dialógus volt, amelyet Illoba község igazgatótanítója, Flautas ur írt, nem kis iróniáértelmezőleg adva tanubizonyosságot. A zseniális helyi nagvság dialógusának két szereplője közül az egyik egy öreg zsidó volt, aki egy román paraszttal állott szemben. Mindkét szereplő az illobai elemi iskola növendékei közül került ki. Az egyik növendék arcán szakállt és hatalmas pajeszt ragasztottak, kaftánba bújatták és sa közönség általános derűltége közben szinpadra állították.

A román paraszt, haterzer lejt két kölcsön a zsidótól. Ez előbb nem akar belemenni az üzletbe, de később enged a rábeszélésnek és hajlandó kölcsönt szolgáltatni a parasztnak, ha az ennek fejében tizezerlejes váltót ad neki. A tizezerlejes váltón kívül kamat fejében még egy bizonyos mennyiségű fát, terményt fog a zsidónak szállítani és mindezeknek végeztéül még nap-számomunkát is köteles végezni a zsidónál.

A paraszt elfogadja a feltételeket és azonnal kiállítja a tizezerlejes váltót, amit át is ad a zsidónak. De ekkor a zsidó zsebre teszi a váltót és kijelen-

Mottó:
Zongora vétel
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

cég kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világmárka vezérképviselete.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. — Cluj, Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

Molnár Ferenc-premierok a Magyar Színházban:

- Az ördög: 1907. április 18.
- Doktor ur: 1909. dec. 30.
- Liliom: 1910. jan. 2.
- Testőr: 1910. dec. 12.
- Park s: 1912. nov. 27.
- Farsang: 1917. január 29.
- Uri dívat: 1918. jan. 25.
- Hattyu: 1921. sz-pt. 1.
- Egt és földi szerelem: 1924. dec. 20.
- Vörös malom: 1924. szept. 19.
- Az üvegcipő: 1924. dec. 12.
- Játék a kastélyban: 1927. jan. 7.

O L Y M P I A

1928. március 31.

Bécs

Szenzációs
Sci...
A régi császári Magyar Színház

hogyan most már...
ő a parasztnak...
a zsidó veszeked...
kedés egyre hev...
lesz, míg egy pi...
kést iant és lesz...
téményt teszne

Ma ha

Ba

Péntek este
vételt nem
csödtömög
kó

(Cluj-Kolozsvár)
Kelet tudósítójától
kül iehet állítat
az Egyesült
Bank három
nak hatása ala
egyéből sem b
seg által elran
végzésről, nem
három igazga
Semlyén Hugó
akik a város t
szerepet játszo
merik, de főké
lakosságának e
betétes, több n
van érdekelve
komplikált bar

A tegnapi es
ért megjeletés
a bank igazga
keltett, legfőké
jonnan előállt
meg a betétes
minimálisabb
egzisztenciák
bukásban erd
az érdekük, l
lást nyerjen
sék azt, ami r
letartóztatása
zetet teremt
litotta azokat
tül mindent
szekkel és a l
létrehozzák.

Ami a bün
hogyan maguk
reggel értesü
tatást nem a
tések, hanem
nek gyanuja
főügyész. M
kereste Ilea
tatás okairó
tette:

— Az ügy
bejelentés o
a bank ügyle
látszottak fe
vezetői súly
bünös mulá
avatkozott b
addig, míg
folytak ann
amig nincs
csalárd buk
azonban a
deite, magat
szakértőt, a
formációind
rültek fel, a
tériumait a

— E pill
állapítani e
mény elköv
zett gyanus

Bécsben 3 hétig 20,000 néző

Szenzáció! Hétfőtől kezdve Szenzáció!

Schubert centennárium a CORSO-filmszínházban. A szezon legnagyobb eseménye

Schubert utolsó szerelme

A régi császári Bécs. Udvari bálók. A Práter. — Kibővített zenekar. Eredeti Schubert kísérezene. — Szünetek alatt László Andor, a Magyar Színház tagja Schubert-dalokat énekel. Monopol Imperatorfilm

hogy most már egy banit sem hajlandó a parasztnak kifizetni. A paraszt és a zsidó veszekedni kezdenek. A veszekedés egyre hevesebb és hevesebb lesz, míg egy pillanatban a paraszt kést tart és leszurja a zsidót. „Csak jó téteményt tesznek vele, mondja

„így kellene tenni az egész fajtával”. Ezzel fejeződik a tanulságos dialógus, amelynek végzetével a közönség úgy a szereplőket, mint a szerzőt hoszszantartó ünneplésben részesítette. A Szatmárról vendégül látotti tanfelügyelő, valamint a falu görögkeleti lelké

sze nagy lelkesedéssel üdvözölték a talantumos igazgató-tanítót. Mi azonban úgy gondoljuk, azon a poszton, amelyen a tanító működik, sokkal komolyabb kulturumkát kellene végeznie, mint tanítványainak és a falu lakosságának gyűléltre való uszítását.

Ma hallgatja ki a vizsgálóbíró a Közgazdasági Bank három letartóztatott igazgatóját

Péntek estig kilencre szaporodott a bűnvádi feljelentések száma, de az őrizetbevétel nem a feljelentések, hanem csalárd bukás gyanúja miatt rendelték el. A csődtömegmondok tovább akarja folytatni az egyezkedési tárgyalásokat, de jogi körök úgy hiszik, hogy a betétesek utolsó reménye is összeomlott

(Új-Kolozsvár, március 30. Az Új Kelet tudósítójától.) Minden valóság nélkül lehet állítani, hogy egész Kolozsvár az Egyesült Közgazdasági és Jelzálog Bank három igazgatója letartóztatásának hatása alatt áll. Kolozsváron ma egyeből sem beszélnek, mint az ügyészség által elrendelt előzetes letartóztatási végzésről, nemcsak azért, mert a bank három igazgatóját, Blatt Ignácot, dr. Semlyén Hugót és dr. Hirsch Gyulát, akik a város társadalmi életében nagy szerepet játszottak, széles körökben ismerik, de főképpen azért, mert Kolozsvár lakosságának egy jelentékeny része mint betétes, több mint negyven millió lejtel van érdekelve a most bűnügyi eljárással komplikált bankrottnak.

A tegnapi esti letartóztatás bár nem ért megiepetésszerűen senkit legkevésbé a bank igazgatóit, mégis óriási feltűnést keltett, legfőképpen azért, mert az így újonnan előállt helyzet alapján rendítette meg a betétesek és egyéb hitelezők legminimálisabb reményeit is, holott a kisegisztenciák százainak, akik a bankbukásban érdekeltek voltak, az lett volna az érdekük, hogy az ügy sima likvidálást nyerjen és ennek során megmentésük azt, ami még menthető. Az igazgatók letartóztatása azonban teljesen új helyzetet teremtett és jait accompi elé állította azokat is, akik hónapokon keresztül mindent elkövettek, hogy a betétesekkel és a hitelezőkkel az egyezséget létrehozzák.

Csalárd bukás vádja alatt

Ami a bűnügyi eljárást illeti, érdekes, hogy maguk a védőügyvédek is csak ma reggel értesültek arról, hogy a letartóztatást nem a beadott bűnvádi feljelentések, hanem a csalárd bukás büntetőnek gyanúja miatt rendelte el dr. Ilea főügyész. Munkatársunk ma délelőtti felkereste Ilea dr. főügyészt, aki a letartóztatás okairól a következő nyilatkozatot tette:

— Az ügyészség a fizetésképtelenség bejelentés óta élenk figyelmével kísérte a bank ügyleteit, mert alapos gyanúok látszottak felmerülni arra, hogy a bank vezetői súlyos szabálytalanságokat és bűnös mulasztásokat követtek el. Nem avatkozott be azonban az ügybe mindaddig, míg az egyezkedési tárgyalások folytak annál kevésbé, mert mindaddig, amíg nincs csőd, nem forognak lenni csalárd bukás kritériumai sem. Mikor azonban a törvényszék a csődöt elrendelte, magamhoz kerettem Albor könyvszakértőt, akinek adataiból és az információimból olyan bizonyítékok merültek fel, amelyek a csalárd bukás kritériumait állapítják meg.

Tízmillió alaptőke — negyvenkilencmillió passzív

— E pillanatban még nem lehet megállapítani azt, hogy vajon e cselekmény elkövetésén a már őrizetbe helyezett gyanúsítottaknak voltak-e büntársal

Azt csak a későbbi könyvszakértői vizsgálat fogja megállapítani, hogy vajon a terültre rótt büncselekmények elkövetésében egyedül csak ők a részese, vagy az igazgatóság más tagjai is, akiknek feltétlenül tudomással kellett bírniuk azokról a vétkekről, amelyeknek következtében a betétesek száza vesztették el minden vagyonukat.

— Már a vizsgálat jelen stádiumában is megállapítható, hogy a bank adminisztrációja körül nemcsak szabálytalanságok, hanem bűnös mulasztások is történtek. El sem képzeltük masként, hogy egy tízmillió lej alaptőkével bíró pénzintézetnek 49,924.000 lej vesztesége

legyen azután, hogy a fizetésképtelenség bejelentése előtt rövid idővel is a bank a legmobilabbnak látszott s közvetlenül a fizetésképtelenség bejelentése előtti napokban is nagyobb milliós betéteket fogadtak el s ezek a betétek pár nap alatt felhasználhattak. A bank vezetőinek már régebben tisztában kellett lenniük azzal, hogy anyagi helyzetük megrendült és hogy a veszteség az alaptőkét meghaladja. Ebben a pillanatban már fizetésképtelenséget kellett volna jelenteniök s nem lett volna szabad további betéteket elfogadniok.

Hét feljelentés és a nyolcadik urban — A csalárd bukásán kívül, amely

A vizsgálóbíró ma kezdi meg a három bankigazgató kihallgatását

Munkatársunk ma délután beszégetést folytatott Perzescu vizsgálóbíróval, aki kijelentette, hogy a csődügylet összeállítását ma délelőtti utazta el hozzá az ügyészség és a jelentős iratcsomót még a mai nap folyamán át fogja vizsgálni.

Perzescu vizsgálóbíró szombaton reggel kezdi meg a három bankdirektor kihallgatását és a kihallgatás valószínű, hogy a késő esti órákig fog húzódni. A kihallgatás után a vizsgálóbíró dönteni fog arról, hogy a bankdirektorokat továbbra is fogvatartja-e, vagy sem. Amennyiben letartóztatási parancsot fog kibocsátani, úgy ennek alapján a bankigazgatók fogsága már vizsgálati fogságnak lesz minősítve. A törvényszék vádtanácsa hétfőn dönt a három bankdirektor letartóztatási ügyében és a vádtanács határozatától függ a vizsgálati fogság továbbra való fentartása is.

Hogyan élnek a letartóztatottak

Nica Joan, a törvényszéki fogház igazgatója, munkatársunknak azt a kijelentést tette, hogy a három letartóztatott bár egy kissé letört, aránylag elég nyugodtan viselkedik. A letartóztatott bankdirektorok hozzátartozói ma reggel agyneműt és ételt hoztak be számukra. Ezt egyébként a börtön szabályai is engedélyezik a vizsgálati fogság tartamára. A foglyok regényt is olvashatnak, de újságot nem engednek be cellájukba. Három külön cellába vannak elzárva és mindaddig nem osztják őket közös cellába, amíg a vizsgálatot teljesen le nem folytatják. A foglyokat ideiglenes őrizetbevétel

telüktől számított 48 órán belül ki kell hallgassa a vizsgálóbíró és csak azután engedhetik ki őket a börtön udvarára, hogy a szabályzat által előírt napi felőrást setájukat megtehessek. A séta folyamán azonban afoglyok senkivel sem érintkezhetnek. A három foglynak nincs megengedve a dohányzás sem.

Az esti órákban egyébként megérkezett a nyolcadik bűnvádi feljelentés is,

miatt hivatalból indult meg az eljárás, — fejezte be nyilatkozatát Ilea főügyész — eddig hét bűnvádi feljelentés érkezett az ügyészséghez, amelyek összesen mintegy másfélmillió lejt reprezentálnak. A legnagyobb összegű feljelentést Izsák bórkereskedő 4055 dolláros csekke miatt dr. Ghilezan Livius ügyvéd adta be. Az ezután következő hat feljelentés tíz-, harminchat-, negyvenkettő-, harminc-, illetve százfizenketezer lejt reprezentál. Értesültem azonban arról, hogy ma egy nyolcadik feljelentés érkezik. A letartóztatottak ügye egyébként a pillanatban a vizsgálóbíró előtt van, aki további sorsukról még a mai nap folyamán fog dönteni.

Az ügyészségi folyosón

A három igazgató az elmúlt éjjelt három egymástól távolos cellában töltötte el. Valamennyiüket nagyon megviselte a fogház, de különösen Blatt Ignácot, akinek a legrosszabb cella jutott osztályrészül. Az ügyészségi folyosón egyébként nagy a forgalom. Ma délelőtti a letartóztatottak családtagjai, valamint a védőügyvédek is engedélyt kértek arra, hogy az őrizetbe vett igazgatókkal beszélgethessenek, ezt az engedélyt azonban nem kapták meg.

Az ügyészségi folyosón sőtől izgatottan Izsák bórkereskedő is, aki az első feljelentést megtette és akinek a fedezetlen csekk kibocsátásával nemcsak 700 ezer lejt kárt okozott a bank de súlyosan megrendítette a külföldi hitelét is. A károsult kereskedő elmondotta, hogy csak az utolsó pillanatban szánta el magát a bűnvádi feljelentés benyújtására. Többször próbált megállapodást létesíteni a bank igazgatóival. Kijelentette nekik, hogy a felajánlott kvótát, bár ő nem számítható hitelezőnek, hanem egy bűnügyi ultra terelhető fedezetlen csekk tulajdonosának, megis elfogadja, csak külön garanciát kíván arra, hogy az egyezség létrejötte esetén meg fogja kapni a kvótában megállapított összeget. Az igazgatóság azonban külföldi garanciát vagy nem tudott, vagy nem akart adni és így nyúlt az utolsó eszközhöz, a bűnvádi feljelentéshez.

amelyet az ügyészség már várt, sőt a kilencedik is. Ilea vezetőügyész érdeklődésünkre kijelentette, hogy a vizsgálat folyamán Perzescu vizsgálóbíróval egy hivatalból kinevezett könyvszakértő áll a rendelkezésére. A könyvszakértőt illetőleg már többeket javasoltak, de az illető személyét illetőleg csak ma dönt Perzescu vizsgálóbíróval egyetértve Ilea vezetőügyész.

Felborult a csődönbelüli kényszerregeység lehetősége is

A sok száz kisegisztenciát, akiket a bank bukása teljesen kiforgatott vagyonukból, a bűnvádi eljárásnál kétségkívül jobban érdekli az a kérdés, hogy mi lesz az ő pénzüikkel, vajjon van-e remény arra, hogy legalább a minimálisan megállapított kvótát valamikor is kifizetik részükre. Ma már sajnos, kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy a betétesek és egyéb hitelezők utolsó reménye is teljesen összeomlott. Tegnap még egy halvány reménységű táplálta a betéteseket, az, hogy a csődön belüli kényszerregeység, amelyre a csődtörvény lehetőségét nyújt, valami keveset mégis megment veszendőbe menő vagyonából. A csődtörvény ugyanis valóban előírja, hogy a csődön belüli bizonyos megállapított szabályok megtartása mellett létrejöhet kényszerregeység és ennek joghatálya azon csődhitelezőkre is kiterjed,

akik követeléseiket nem jelentették be, vagy az egyezséget el nem fogadták. A 212. paragrafus pedig precizirozza a feltételeket is. Eszerint:

Az egyezség érvényesen elfogadottnak akkor tekintetik:

1. ha a tárgyalásnál személyesen, vagy meghatalmazott által megjelent szavazatképes hitelezőknek legalább kétharmada az egyezséghez hozzájárul;
2. ha az egyezséget elfogadó hitelezők követelése a szavazásra jogosított hitelezők összes tőkeköveteléseinek legalább negyötöd részét képezik.

Ez az a paragrafus, amelynek értelmében tegnap még remény volt a betétesek követelése egy részének kifizetésére. Az igazgatóság ugyanis a csődön belül is állotta önként magára vállalt kötelezettségét, vagyis azt, hogy megegyezés esetén tízmillió lejt bocsát rendelkezésére a banknak a követelések rendezésére. Sokat ilyen módon sem remélhettek a betétesek, mert a csődtörvény előírja azt is, hogy a csődön belüli kényszerregeység csak a felszámolás megejtése után, de a végelosztás megkezdése előtt indítható meg. A csődbíróság pedig a csődválaszt

Szenzációs sikerrel! Szenzációs sikerrel!

CORSO BRIGITTE HELM

Szenvedélyek rabszolgái

Szerelem az orosz forradalom rémségei között. Monopol Matador

Vasárnap d. e. fél 11 órakor **Matiné** keretében közkiadvántra utoljára **Josephine Baker** a párisi revüben. Olcsó helyárakkal. Monopol Matadorfilm

mány megalakulását is csak július 23-án fixizolta és aki csak valamennyire ismeri a csődeljárás szokásos módjait, nagyon is jól tudja, hogy néhány hónap alatt a csődtömegnek csaknem egész vagyonát felemészti a tömeg gondnok követelése.

Mára azonban még ez a minimális reménység is szertefoszlott. Ugyancsak a csődtörvény 200 paragrafusára úgy intézkedik, hogy:

... kényszerregezés tekintetében meg nem indítható az eljárás akkor, ha család bukás miatt vád alá helyeztetett a közadós és ezalól jogerősen fel nem mentették."

Ha most feltesszük azt, hogy a vád alá helyezett igazgatókat fel is mentenek, senki előtt sem lehet kétséges, hogy az eljárás hosszu ideje alatt a csődvagyonnak már hire-hamva sem lesz.

Az ügyvédi kar sérelmezi a tömeg gondnoki kinevezést

Külön lapra tartozik egyébként a csődtömeg gondnok kinevezése, amely mögött ügyvédi körökben politikai momen-

tumokat sejtene. A Natiunea tegnap délutáni száma ki is kel dr. Calutiu tömeg gondnoki kinevezése ellen és arról ír, hogy ezt a kinevezést bizonyos szolgálatok jutalmaként juttatták részére. Ugyanilyen indokból támadja a csődtömeg gondnoki kinevezést a Patria is.

De nagy elégedetlenséget keltett ügyvédi körökben a csődtömeg gondnoki kinevezés azért is, mert bár az ilyen kinevezés a csődreferens diszkrecionális joga és bár azt semilyen törvény sem szabályozza, mégis eddig az volt a szokás, hogy az ügyvédi kamara tagjait bizonyos sorrendben szemelték ki erre a megbízásra. Az ügyvédi kar egy tekintélyes része egyenesen Suciu dékánát okolja mert szerintük a dékán erélytelensége teszi lehetővé azt, hogy az ilyen kinevezéseknél mellék szempontok érvényesüljenek. Epen ezért mozgalom indult meg ügyvédi körökben, amely rendkívüli közgyűlés összehívását célozza, mert ezen a közgyűlésen valamilyen módon megvédeni kívánják a kari érdekeket a csődtömeg gondnoki kinevezések során.

nak tulajdonjoga tisztázva van-e? — kérdeztük tovább.

— Nézetem szerint ezekre az ingatlanokra egyedül a banknak van tulajdonjoga, mint az összes részvények tulajdonosának.

Ezután a bank tisztviselőinek helyzete iránt érdeklődtünk Calutiu csődtömeg gondnoktól, aki kijelentette, hogy a tisztviselők kivétel nélkül megkapják a felmondási időre követeléseiket. Felmondásuk egyébként a csődmegnyitás napjától számítódik.

— A bank követeléseinek a behajtása iránt milyen intézkedések történtek?

Dr. Calutiu: At fogjuk vizsgálni az összes könyveket és az összes adókat felszólítjuk adósságaiknak rendezésére és amennyiben a törvény által előírt idő alatt a felszólításnak nem tesznek eleget, perrel fogunk élni ellenük.

Dr. Calutiu ezután azt a kijelentést tette, hogy a csőd ügyében érdeklődő személyek mátol kezdve minden délután félnyelvtől hatig megjelenhetnek a bankban, ahol egy a csődtömeg gondnok, mint a bank összes tisztviselőivel felvehetik a közvetlen kontaktust és megkaphatják a szükséges információkat.

Egyiptomban is van kényszerregezés, csak Erdélyben nincs

Munkatársunk ebben az ügyben kérdést intézett dr. Suciu kamarai dékánhoz, aki azonban azzal tért ki a nyilatkozat elől, hogy a kérdés az ügyvédi kar belügye, amely legalább is egyelőre nem tartozik a nyilvánosság elé.

Calutiu tömeg gondnok tovább akarja folytatni az egyezkedési tárgyalásokat és magasabb kvótát ígér, mint a bank

Ma délután az Új Kelet munkatársa felkereste dr. Calutiu Marbán csődtömeg gondnokot, aki az Egyesült Közgazdasági Jelzálogbank épületében épen a leltározási munkálatok előkészítésével volt elfoglalva. A leltár elkészítésével egyébként a csődtömeg gondnok ellenőrzésével dr. Pop Alexandru közjegyzőt bízták meg.

Munkatársunk megkerdezte dr. Calutiu csődtömeg gondnoktól, lehet-e még szó csődtön belüli kényszerregezésről akkor, amikor a csődtörvény előírja, hogy a közadós család bukás miatt vád alá helyezik, ilyen eljárásnak helye nincs.

— A közadós ebben az esetben a részvénycsoporthoz — mondotta Calutiu — és nem a bünyvadi feljelentés következtében leltározott három bankdirektor. Ezért lehetséges a csődtön belüli kényszerregezés keresztülvitele, sőt az egyezkedési tárgyalásokat a csődtömeg gondnokok folytatni akarják és remélik, hogy a kiegyezés sikerülni fog. Mindenesetre kérem, nyugtassák meg a betéteseket, hogy a csődtömeg gondnokok nem fogják szem elől tévesztetni egy percet sem az ő érdekeiket. A betétesek meg fogják kapni azt a kvótát, sőt többet is, mint amennyi-

nyi a bank, a csőd kihirdetése előtt felajánlott betéteseknek.

— Igaz-e az a hír, hogy megtámadási joggal élnek mindazon bankok ellen, amelyek a csődtörvény 26. és 27. paragrafusába ütköző kifizetéseket élveztek a fizetéseketelenség bejelentése előtt a törvény által meghatározott időben és mennyiben volt eddig megállapítható, hogy ezek a kifizetések a csődtömeg gondnok által megtámadhatók?

— Pontos adatokat erre a pontra vonatkozólag nem mondhatok meg, de az eljárást, illetve a pert ebben az irányban minden körülmények között meg fogjuk indítani. Ez ha a bíróság megállapítja, hogy a kérdéses kifizetések megtámadhatók, úgy a csődtömeg fog gyarapodni és az a betétesekre nézve jelentős kvótagyarapodást jelent.

Calutiu csődtömeg gondnok nyilatkozatával szemben illetékes helyen a visszakövetelési lehetőséget fantasztikusnak tartják és úgy vélik, hogy a bankok ellen indított per csak a tömeg gondnoki költség növelését jelentheti, anélkül, hogy ilyen módon a hitelezők részére valamit is szerezni lehetne.

— A bank szamosujvári üggyalnjai-

Százhuszonegy vádlottja van a párisi monstre kokain- és opium-pörnek

Páris márc. 30. A párisi rendőrség különözvény, amely a kábító mérgek csempészésének leküzdésével foglalkozik, nagy eredményt ért el. Többhónapos nehéz munka után sikerült végre a kokain, morium és opiumcsempészek legfontosabb centrumait felfedezni, amelyeknek üzemei hihetetlen arányokat öltöttek. Ezek a centrumok nemcsak Páris és Franciaországot látják el a gyilkoló kábító-mérgekkel, hanem „áruiukat“ a külföld minden országába is transportálták. A bűnösök már néhány hét óta le vannak tartóztatva s a szenzációs per a napokban kerül a párisi büntetőbíróság elé. Egy óriási bűnper 121 vádlottal.

Köztük feltűnően nagy számmal vannak orvosok és gyógyszerészek képviselve, akik a morium-, kokain- és opiumcsempészekkel állandó összeköttetést tartottak fenn.

Huszonkét női vádlottja van a bűnpernek.

Sokan Páris legelőkelőbb társadalmi osztályához tartoznak. A vádlott nők közül számosan még a közel múltban pártotval rendelkeztek s a legelőkelőbb életmódot folytatták. Csak most került napfényre, hogy honnan vették hozzá a szükséges pénzeszközöt.

18 párisi orvos van kompromittálva a bűnperben, akik saját autókkal rendelkeztek, egyikük pedig nagy és előkelő magánasztatóriumot tartott fenn. Hat színész és színésznő is belekérült a vádlottak sorába.

A legtöbben azonban a fehér mérge azon szerencsétlen áldozatai közé tartoznak, akik azért álltak be a csempészek szolgálatába, hogy magukat is ópiummal és moriummal lássák el. Nem kevesebb, mint 13.000 hamis receptet foglalt le a rendőrség az elmúlt hónap folyamán. Kitudódott, hogy egy 86 esztendőös öreg orvos száz és száz receptet állított ki olyan páciensek részére, akiket sohse látott. Körülbelül tíz párisi orvos, köztük egy a Sorbonne magántanára, közvetlen összeköttetésben állott a kokaincsempészek párisi főtelepével ahonnan hétről-hétre óriási mennyiségű kokaint, moriumot szereztek be és nagy nyereséggel adták el. Ez a párisi bűntelep egy nagy gyógyszer-táraktárban volt berendezve.

Négy hűtő is szerepel a bűnperben, akik a Mont Paruasse iro-

A beláthatatlan következményű bankrott alkalmával természetesen újból felszínre került a csődeljárás reformjának és a csődtön kívüli kényszerregezésnek a problémája. Ma az a helyzet, hogy egész Európában csak Erdélyben van a hitelezők vagyona a csődtömeg gondnok prédájának adódva. Mióta 1925-ben a háboru alatt bevezetett csődtön kívüli kényszerregezési eljárást megszüntették, Erdélyben csak a csődtömeg gondnok esetleges jóindulata védi valamennyire a hitelezők vagyont. De míg Erdélyben ez a helyzet, addig minden más államban már régóta érvényben van és sohasem szüntették meg a kényszerregezési eljárást. Egyiptomban 1900, Franciaországban 1889, Belgiumban 1851, Luxemburgban 1886, Hollandiában 1893, Norvégiában 1899, Olaszországban 1903, Portugáliában 1889, Spanyolországban 1897, Németországban 1753 illetőleg 1873, Ausztriában 1859 óta változatlanul és megszakítás nélkül érvényben van a csődtön kívüli kényszerregezési eljárás. De érvényben van ma is Magyarországon, ahol 1914-ben lépett csak érvénybe, de ma sem szűnt meg. Es hátrányosabb helyzetben van Erdély a többi országrészekkel szemben is, ahol ha nincs is csődtön kívüli kényszerregezés, de van moratórium, amely lehetővé teszi a kövelelések sima és zökkenőmentes likvidálását és nem engedi meg, hogy valamelyik makacs hitelező ellenállása miatt száz és száz egyezségre hajlandó egzisztencia boruljon fel.

dalmi kávéházaiban ütötték fel tanyáikat és ott terjesztették a mérget.

Mind a hárman hosszu művésziját viselnek megtévesztésül s úgy néznek ki mint a párisi bohémnyak alakjai. A csempészek főcentruma azonban nem Párisban volt, hanem Marseilleban. Misztikus utjukon odafutottak be a távoli Keletről a különböző mérgek; különösen pedig az ópium. Innen aztán a világ minden részébe szétküldték a mérget. Az, akinek kezeibe ez a „virágzó üzlet“ összefutott, egy 42 éves kínai s egy marsellesi palota birtokosa akinek ugyancsak a Bois de Bologne-ban is gyönyörű villája van. Van a vádlottak között két amerikai nő is, akik az utóbbi években ismert szerepet vittek a párisi éjszakában.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemi munkáinkat foglalkoztathassuk ha tehát

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stigl. Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárak. Hiteles egyeneknek kedvező üzleti feltételek

5-6 leies koták

(10 db. 60 lei, 20 db. 100 lei) modern táncok, dalok stb csak rövid ideig kapható

Király János

zeneműkereskedésében, Főter 15

Stessen, mert elfogy

Weintraub Blanka

fényképezési műterem

Wesselyni M.-n. 21. a. nyílt meg

14 napos

husvéti olcsó mosóárnyvásár

HELLER & MOLNAR

divatnagyeruházában Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 15.

Leszállított árak! Uj, divatos minták!

Fehér sifon-batizst. 70 cm. széles	lei 29.—
Szines fehérmű batizstok, minden színben	lei 32.—
Egyszínű francia mosókroppek	lei 33.—
Mintás szintartó ruhabatizstok	lei 37.—
Szintartó mosó-delének, uj minták	lei 48.—
Bordürjondóságok mosó-delénekben	lei 48.—
Egyszínű zefírek, férfi ingekre	lei 49.—
Duplaszéles, divatkockás mosószövetek	lei 85.—

Óriási választék kabát- és ruha-szövetekben.

Tiszta gyapju 140 cm. széles sport-kabátszövet lei 275.—
Ripsz ruhaszövet-ujdonságunk minden színben lei 280.—

Vidékre utánvétellel szállítunk!

A nagy zász

Badescu

(Oradea-Nagy Új Kelet tud.)

és ügyében a jelen befejezésébe vett egy ri tudbírósági váradó állambat.

A kommun Badescu, a na Töbke magán lóit s a nyon vonatkozólag formációt adt.

— A nagyvult év aug honban egy pagáló festme kalomraal a lást tartottak. Iatt irattárban amelyek késé

hogy a m Bécs és M vezetéivel Ezenkívül térképeket nia komm

A hatóságok iratokat és a talnázó jeler jeszlették fel tokat másola ügyminiszter rendelte a M rását.

— Az aug az illetékes kogosításait kozoit figyel nista érzelm

— Közel Gábor rendő ház egyik la gópiattogást nal értesítet aki detektiv behatolt a adásra a la a villanylám amikor látt hiabavaló, r tottak az a pad ismeri aki már az pélt, tovább két gépirók Freund kon irat-másolat találtak az helyiségben együtt. Az löntéle kon rendőrség, nya" című tografált ve amelyben tisztjeik hívják fe

Na

M

Kalap, melyen nebb u

Pazar v nagyon

Re

Mind

A nagyváradi hatóságok befejezték a nyomozást a kommunista összeesküvési ügyben

Bodescu nagyváradi téparancsnok hivatalos nyilatkozata a kommunista letartóztatások háttéréről. A letartóztatottak között vannak bűnösök, de lehetnek ártatlanok is.

(Oradea-Nagyvárad, március 30. Az Uj Kelet tud.) A kommunista szervezkedés ügyében a nagyváradi rendőrség teljesen befejezte a nyomozást és az őrizetbe vett egyéneket részben a kolozsvári hadbírósnak, részben pedig a nagyváradi állambiztonsági hivatalnak adta át.

A kommunista teleplezések ügyében Bodescu, a nagyváradi divízió vezérkari főnöke magához kérte a sajtó képviselőit a nyomozás teljes komplexumára vonatkozólag a következő hivatalos információt adta:

A nagyváradi rendőrség még az elmúlt év augusztusában, a Munkás Otthonban egy kommunista eszméket propagáló festményt konfiskált el. Ez alkalommal a munkásotthonban házkutatást tartottak, amelynek folyán a lefoglalt irattárban olyan irásokat találtak, amelyek késztetést idéztek fel.

hogy a munkások vezetői Prága, Bécs és Moszkva kommunista szervezeteivel összeköttetésben állottak. Ezenkívül névsorokat és kirajzolt térképeket találtak, amely a romániai kommunista szervezkedést igazolták.

A hatóságok ez alkalommal a lefoglalt iratokat és a nyomozás eredményét tartalmazó jelentést a hadbíróshoz terjesztették fel, egyben pedig az összes iratokat másolatban megküldötték a belügyminiszternek, aki azokkal alapján elrendelte a Munkásotthon azonnali bezárását.

Az augusztusi teleplezés arra bírta az illetékes hatóságokat, folytatta felvilágosításait informátorunk — hogy fokozott figyelemmel kísérjük a kommunista érzelmeik viselkedését.

Az áruló gépkatona

Közel három héttel ezelőtt Topai Gábor rendőr a Kolozsvári-ut 24. számú ház egyik lakásából az éjszakai órákban gépkatona hallott. Felfedezéséről azonnal értesítette Borodi rendőrkommisszárt, aki detektívekkel körülvette a házat és behatolt a gyanús lakásba. Első kopogtatásra a lakásban tartózkodók eloltották a villanylámpát és bezárták az ajtót, de amikor látták, hogy minden ellenkezés hiába, megadták magukat és kinyitották az ajtót. A szobában Lénárd Árpád ismeri munkásvezér tartózkodott, aki már az augusztusi akciónál is szerepelt, továbbá Freund Ferenc mérnök és két gépirőkecsész, akiknek Lénárd és Freund kommunista propaganda és röpírat-másolatokat diktáltak. A szobában találtak azonnal a rendőrségre vitték a helyiségben talált összes iratokkal együtt. Az iratok átvizsgálásánál 31 külföldi kommunista röpíratot talált a rendőrség, többek között egy „Kaszárnya” című román és magyar nyelven litografált verset,

amelyben a katonaságot lázadásra, tisztjeik és a polgárok felbőszítésére hívják fel. „Lenin programja” cím

alatt a jelenlegi társadalmi rend és az ország alkotmánya ellen lázító röpíratot találtak.

valamint a kínai kommunista mozgalom dicsérő-cikkeket, román paraszthoz intézett lázító cikkeket stb.

A titkos iráskülső

Megtaláltuk az iratok között a titkos iráskülsőt és ennek segítségével elolvastunk egy preparált levélpapíron írt levelet, amelyet ismeretlen helyről Bukova Ferenc írt és ebben utasítást adott Gembác Frigyesnek, valamint Lénárd Árpádnak. A levélben dr. Kertész Rezső neve is szerepelt, akinek lakásán lévő iratai között egy, a kommunizmus jelenlegi állásáról szóló cikket is találtunk. A rendőrség az iratokban szereplő egyének őrizetbevétele iránt minden intézkedést megtett.

A nyomozó közegekre érkezett hírtalmas jelentés alapján megtudták, hogy Csizmadia Ferenc, akit incontinentiam 5 évre ítélt el a bíróság, Szenkovics Sándor és Heimann-Máté Ernő, Lénárd Árpád hugának, Lénárd Irmának lakásán tartózkodnak.

Amikor a rendőrség Lénárd Irma Liptó-ucca 5. szám alatti lakását meglepte, az ajtón a következő hivatalos vöröscédula volt kifüggesztve: „Itt ragályos beteg van, tilos a belépés!”

A detektívek kopogtatására Lénárd Irma jött az ajtóhoz és kijelentette, hogy ragályosbeteg gyermekén kívül nincs senki a lakásban. Miután a detektívek tudták, hogy gyermek nincs a házban, bementek a lakásba és tényleg ott találták Csizmadia, Szenkovicsot, valamint Heimann-Máté Ernőt.

A kurírok névsora

A levelezés alapján tartóztattak le Bukarestben Imre Pétert, a szakszervezetek országos központjának vezetőjét aki Bumbuj név alatt szerepelt a levelekben. A nyomozás folyamán az Ősítéren fogtak el Kozsár Stefan, akiről megállapítottuk, hogy nem más, mint a jilvai fogházból megszökött Torday Győző, aki tíz évre van elítélve. Megállapítottuk, hogy a helyi mozgalomnak ő volt az irányítója. A nála talált két igen fontos irat megsemmisítéséért 8 ezer lejt ígért egy rendőrnek

Torday írásai között megtalálták a kurírok névsorát és az egyes városokban lévő szervezetek vezetőinek nevét.

Ennek alapján letartóztattuk Szatmáron Moise Simiont, Aradon Baja Istvánt, továbbá Marosvásárhelyen a szakszervezet titkárát, Kacsó Ferencet, végül a 85-ik gyalogezredben szolgáló Lázár Ödönt, aki Marosvásárhelyen irányította a szervezkedést, ma őrizetbe vettük.

A nagyváradi kommunisták részére érkezett levelek hamis címekre szólottak.

A levelek szétosztását Frontó György postaltiszt végezte.

A „Vörös Segélyegyesület”

Csizmadia január 26-ikán érkezett Bécsből, 150 dollárt hozott a nagyváradi szervezetnek és 500 dollárt a bukaresti kommunista központnak, Avramescu Dávid részére, aki jelenleg a nagyváradi állambiztonsági hivatal lakója. A nagyváradi szervezet részére hozott 150 dollárt Torday vette át, amely a „Matre”-nek érkezett. Ez nem más, mint a „Vörös Segélyegyesület” cím alatt működő kommunista szervezet.

A nyomozás során szűkebbé vált dr. Szántó Dezső letartóztatása is, miután a propagandairatok között megtalálták a városi tanács ülésén elmondott egyik beszédét, továbbá „Moszkvai levél” cím alatt egy általa fordított cikket.

A nyomozás során megállapítottuk, hogy a kommunista agitáció 1925 óta tart az országban és annak főirányítói Imre Péter, Bukova Ferenc, Avramescu Dávid, Torday Győző, Lénárd Árpád, Szenkovics Sándor és Csizmadia Ferenc voltak.

A levelezést preparált papíron folytatták, amelyen az irat csak a levélhező kurírnál lévő végzésrel lehetett előhívni.

Brătianu Vintila Jorgának adott válaszában kijelentette, hogy a kormány marad

(Bucuresti-Bukarest, március 30. Az Uj Kelet tud.) Jorga ma megtartotta nagy interpellációját, amelyben leszögezte, hogy sem a liberálistá, sem az ellenzék egyedül nem kormányozhat, hanem az összes becsületes erők összefogására van szükség. Brătianu Vintila az interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy a kormány marad, mert bírja az összes alkotmányos körök bizalmát.

Három rutén gazda zsarolás sal vádolja Câmpian ruszkovai körjegyzőt

Amikor furcsa dolgok sünek ki a „kiuzsorázó” zsidók ellen cikkező vidéki nagyhatalmasságról

(Sighet-Máramarosziget, március 30. Az Uj Kelet tud.) Câmpian György ruszkovói jegyző személyéről megemlékezünk már a közelmúltban egy igen épületes és zseniális vágőhidépítésével kapcsolatban. Ezzel a végőhidépítési tervvel, mint annak idején megírtuk, a jegyző ur az egész községi tanáccsal került szembe és ebből a konfliktusból kifolyólag a községtanács többé-kevésbé pozíciójában is megrendült. De akármilyen hatalmas ur is a maga falujában Câmpian jegyző, hangos kijelentései dacára most alighanem megégette a mindig tüzzel játszó, messzire nyúló kezét. Az emberek végre megszokták a sok vexatúrát és hármán, névszerint: Bilak Iván Ivanov, Zrudik Vasilij Juru és Kaunyi Simion megemberelték magukat és bejöttek Szigetre, ahol dr. Fried Ábrahám ügyvéd útján a törvényszék vizsgálóbírójánál feljelentést tettek a magáról megfélemlített jegyző ellen.

Câmpian jegyző ujságot ír

De még mielőtt érdemben foglalkoznánk a Câmpian György ellen felhozott vádakkal egy pár szóban még ismertelnünk kell ennek a vidéki nagyhatalomnak publicisztikai tevékenységét is. Néhány héttel ezelőtt ugyanis az egyik szigeteki román lapban egy ismeretlen író tollából cikk jelent meg, amelyben a cikkíró többek között elírta a máramarosi rossz gazdasági viszonyokat, részletesen foglalkozott a máramarosi nép helyzetével és a szokott recept szerint ennek során élesen kirohant a „streinok” (zsidók) ellen, akik szerinte 50 százalékos kamatokat szednek a népnél kiadott pénz után. A szituáció a cikkíró szerint

Legjobb minőségű

gummi kabátot

már

790 leiért

vásárolhat

HAAS LIPOT

linoleum

és gummiáru gyári lerakatában

Cluj, C. Reg. Ferd. 6.

Telefon 7-44.

Érdekes, hogy megpróbáltuk a vegyiszerekkel előhívott leveleket lefényképezni, de azokat még a legfinomabb fotografáló lemez sem fogja.

A nyomozás egyébként Nagyváradon teljesen befejeződött és az ügyben leartóztatott 32 vádlott felett a kolozsvári hadbíróshoz fog ítelkezni.

Hivatalos informátorunk végül kijelentette, hogy a leartóztatottak között vannak bűnösök, de lehetnek esetleg ártatlanok is és a hadbírósnak lesz feladata ezt megállapítani.

már tarthatatlan, amiért is felhívja az illetékesek figyelmét ezekre az anomáliákra és szankciókat követel a bűnösök ellen. Ezt a cikket, mint utólag kiderült, Câmpian írta.

Ezután a pár szóban méltató cikk megjelenése után történt, hogy a ruszkovói parasztek tarisznyát kötötték a nyakukba és Szigetre jöttek vádat és panaszt emelni jegyzőjük ellen.

Kétezer lejes kézbesítési díj

Bilak Iván elpanaszolja felfolyamodásában, hogy tavaly adás-vételi szerződést kötött, amely a visói telekkönyvhöz került bizonyos átirások miatt. A telekkönyv ez év februárjában küldte le a szövegforgó szerződést a ruszkovói primáriára, azzal, hogy juttassa el a címzetthez. A jegyző valóban magához is kérte Bilakot, akinek azonban csak kétezer lejt készpénz lefizetése mellett volt hajlandó a szerződést átadni. Amikor Bilak tiltakozott a jegyző követelése ellen, Câmpian egészen közömbösen kijelentette, hogy ha a pénz még aznap nem kapja meg, a szerződést megsemmisíti. A jegyző szerint különben is volt olyan egyének, akik a szerződés megsemmisítéséért szívesen többet is adtak volna kétezer lejnél.

„Mit tehettem — mondja felfolyamodásában Bilak? — Végigfutottam az egész falut és nagynehezen kölcsön kaptam Kaunyi Simontól ezer lejt, amit azonnal le is fizettem a jegyzőnek, míg a hátralékos ezer lejt csak úgy fizethettem ki, hogy egyik borjumat eladtam.”

Egy díszpenzáció 6200 lejt

A második vádló, Kaunyi Simion, előadja, hogy még fiatalok fia egybe

Nagy tavaszi vásár,
bámulatol olcsó árakkal

Kalapkirály

-nál P. Unirii 24.

Kalap, fehérnemű, nyakkendő és minden férfidivatcikk rendkívül mélyen leszállított áron. Előrangú garantált minőségek, legmodernebb újdonságok, — majdnem féláron. Győződjön meg személyesen.

Pazar választék eredeti francia divatpuplikban, amelyek saját varrodában nagyon olcsón készülnek. Méret utáni rendelések a legprecízebb kivitelben.

Rendkívül jó alkalom kalap és férfidivat szükségletének beszerzésére.

Mindenki kérje fizetésnél az ajándéktárgyat

in a
cium-

stték fel
tették a

észhatat vi-
néznek ki
alakjai. A
zonban nem
arcsüllesban.
tak be a
6 méregk:
lmen aztán
küldték a
ez a „vi-
42 éves
a birtokosa
e Bolognea-
n. Van a
ikai nő is,
ert szere-
an.

ásra

üzemünk
ha tehát

torit

ductivge-

nót,

z utat
meg

Réti

gyenek-

tek

ták

modern

kapható

ros

stér 15

ka

meg

H

Az Uj Kelet az zsidóság n Főszerkesztő: Dr. Felecs szerkesztő. Az Uj Kelet cik forrás meg

— Hírszóno előtt tíz órak zsinagógában sabbat haggag

— A magy. Budapestről mai ülésén T lista a költés lathán a cselé ség helyzetér arra, hogy a szágban tízez képviselő me szinnmagyar v vazat szükség vákiából való zik meg, majd a cselé a h fogdossák azo tászkodnak, u gon ismeret rendeznek a ségeiben.

— A szásv eštje. Szászvá szásvárosi z f. hó 10-én t anvagi siker rendezett m estély sikeré Dezső ügyes mu szellemes sort Braun Á zette be. Yun Abraham Dez kedvesen elő rültséget vál kiemelkedőb A zsidó MAV lyet az Avi sa adott elő 'Abraham Fri játékok: Ber és M. Ferenc II., Löwi M. E., Abraham Freilich M. és Biró J. vi volt Yunger ta, valamint Erzi klasszi sort Kóvári című dialógja Kas R. és Ka sikert aratta ének és tán Abraham Fri kísérték nagy rendezésében Frida, Lázár és Weissbau

— Dely-S szerzői este szerző Walter irókkal f. év este 9 órai k názium hangból közös sz szerzői est vül, műveik Ódon szimn tagja, a kol Koler G., Ló Román Oper ka urleány. Géza szerep masor előtt képviselő, z vezet elnök lön belépője megváltása összegtel.

— Eftimit risből jelent be az egyik vári román gatójának, rabját, amel amely kísér ért el. A p wens a híre ség vezetőj ban tárgyalt megvetté t sok részere zvis közel

akart kelni az ugyancsak még fiatalok Marioara Ivonova falujabéljével. A jegyző — mondja a vádló — kijelentette, hogy ezer lejért keresztyülviszi a fiatalok házasságát. Örömmel adtam neki azonnal ötszáz lej előleget, míg a másik részlet az akták átadása alkalmával vált esedékessé. Két héttel később újból megjelentem a jegyzőnél az akták ügyében. Most azonban a jegyző a legnagyobb megbotráncokzásomra azt jelentette ki, hogy a szükséges házassági iratok csak úgy készülhetnek el, ha az adott 500 lejen kívül még adok 4500 lej, mely összeget el kell neki küldenie a minisztériumnak. Az esküvő megtartása nekünk fontos volt, tehát kénytelen-kelletlen kifizettem a jegyzőnek a kért összeget. Sőt, amikor szerényen megjegyzést hallattam, kijelentette, hogy költségek címén még felszámít 1200 lejt.

Házi vizsgálat Ruszkovón

Zeudik Vaszilij azt mondja el a feljelentésben, hogy cserét csinált egyik falujabéljével, amiről szerződést akartak csinálni. A jegyzővel 1300 lejben alkudott meg, amely összegért Campian köteles lett volna a szerződéssel járó minden költséget fedezni. Amde, amikor a szerencsétlen ember már átadta az összeget, a jegyző elküldte Visóra, hogy ott az illetékes hatóságoknál a szerződésért járó taxákat és bélyegilletékeket fizesse le.

Mind a hárman, a vádlók elmondják feljelentésükben, hogy a jegyző visszaél tudatlanságukkal, félrevezette őket és kis vagyonkijukból is teljesen kiforgatta őket a tőlük elvett pénzzel.

Értesülésünk szerint március 26-án a szigeti törvényszék vizsgálóbírója ebben az ügyben már meg is ejtette a vizsgálatot. Mindenesetre a bíróság ítélete elé Máramarosban nagy érdeklődéssel tekintenek.

Az indiai maharadzsa házassága

A világ egyik leggazdagabb embere, az indorei maharadzsa — aki pár hónapja lemondott uralkodói rangjáról — nőül vette néhány nappal ezelőtt Nancy Miller amerikai színésznőt. A fiatal maharadzsa kéréséről akkor szerzett először tudomást a közvélemény, amikor mindegy feléve meggyilkolták Bombay-ben a maharadzsa volt szeretőjét, a minnáz Begum tanárnőt. A tetteseket elfogták és kihallgatásuk alkalmával kiderült, hogy a gyilkosságot az indorei uralkodó utasítására követték el. A maharadzsanak természetesen nem esett semmi bántódása, de a brit kormány nyomására őnak látta megis lemondani, aminek fejében azonban milliókra menő apaszt kövött ki életfogytiglan magának. Ez a fizetés és óriási magánvagyonra lehetővé teszi az elcsapott uralkodónak, hogy olyan nagystíli életmódot folytasson, mint a multimilliárdosok: privátéletét egy nagy európai utazással kezdte meg, amelynek során eljutott Genébe is. Itt látta meg egy hotel aalljában a fiatal amerikai színésznőt. Szerelmé az első pillantásra. A maharadzsa földhagyókeresztet lábakkal bámulta miss Millert és izgatottan sugtatta adjutánsának: — Ezt a nőt okvetlenül meg kell ismernem.

A kívánság nem volt lehetetlen. Mialatt a maharadzsa visszavonult lakosztályába, ahol költeményeket olvasgatott fel magának — (ez rendes szokása, ha romantikus hangulatban van) — az adjutáns egy előkelő közvetítő segítségével bemutatja magát a szöke hűsnek. Az előkelő közvetítő állítólag a szaldó portása volt. Másnap már maharadzsa is ismerte a nőt. Megkezdődött a flört, amelyen egész Genf hetekig mulatott, a népszerűségi konferencia tagjait is beleértve. A maharadzsa és a szöke Nancy teggeltől estig együtt ültek különböző nyilvános helyeken, az exotikus fiatalember majd felfalta szemével a színésznőt, de soha egy szót sem szóltak egymáshoz.

Már ki volt tűzve a maharadzsa elutazásának a napja, amikor a barnabőrű ifjú egyik napon a vacsoránál kissé dőrehabolt, megérintette mutatóujjával a leány karját és gyorsan eltávozott. Az adjutáns közölte azután a csodál-

Kozó missel, hogy ez volt az eljegyzés. Nemsokára elutazott a maharadzsa egész udvara az amerikai lánnyal együtt Indore-ba, ahol kezdetüket vették a házassági szertartások előkészületei. Miss Miller mindenekelőtt áttért a budhizmusra, aztán megkapta a „maharani" rangot és a nevét Sharnüsh-Abei-Holkei-re változtatta. A menyasszonyt ezután ünnepélyesen beiktatták a Dhanger kasztrba, amelyből a maharadzsa is származik. Mikor mindezt el volt intézve, megkezdődött az esküvő.

Az indorei etikett előírásai szerint a menyasszony először is résztvet t egy villásreggelin a maharadzsa családjánál, ahol azt kapta enni, amit völegénye otthagvott a tányéron. Ezután a legidősebb maharáni és a maharadzsa két kedvenc anyósa elvitték felöltöztetni miss Nancyt esküvíó ruhájába. A színésznő ugyanis nem egyetlen felesége a maharadzsnak, hanem csak a harem egyik tagja, mindenestre egye-

lőre a favorit. A nászruha egy krémszíni selyemslafrokból, brokát kendőből és arany turbánból állott. A cipőjét le kellett vetnie, mert a szertartáson, mely az ósrégi hindu szentkönyvek, a Védának előírásai szerint ment végbe, mindenki csak mezítláb vehet részt. A völegényt és a menyasszonyt selyemkendőkkel letakarva a templom egy-egy sarkába állították és a papok körülbelül két óra hosszat szent dalokat énekeltek, amíg csak a Mursonta Kala, a csillagjósok által megállapított Szent Perc el nem következett. Erre leszedték a kendőket a jegyesekről, egymáshoz vezették őket és be kellett mutatkozniok egymásnak, mintha még sohasem találkoztak volna. A papok megkoszorúzták őket és meggyújtatták az áldozati tüzeket. Miss Miller nagynénjének, aki édesanyja képviselőében vett részt a szertartáson, egy szanszkrit nyelven betanult varázsigt kellett elmondani az ifjú párra és a menyasszony ugyan-

csak szanszkritül válaszolt erre. Majd a völegény nyilatkozott és kérte a felső hatalmakat, hogy a házasságot bő gyermekáldás koronázza. (Ebbe természetesen a felső hatalmakon kívül az elsősorban érdekelt „maharáni"nak is lesz egy kis beleszólása, ahogy az amerikai nőket ismerjük.) A szertartás azzal fejeződött be, hogy a felkészt felhívta a napot, a holdat és a csillagokat tanunak arra, hogy a házasság valóban megkötöttetett.

Az esküvőt bankett fejezte be. A maharadzsa, mint esküvíóje után az újságíróknak kijelentette, nem marad Indoreban, hanem újabb európai utazásra készül. Ez kissé költéses mulatság lesz, mert az etikett szerint a maharáni csak száztagú kísérettel utazhatik. A nászturnak praktikus célja is van. Sharnüsh-Abei-Holkei asszony ki akarja ugyanis operáltatni a vakbelét.

Uglátszik, mindent el akar távolítani, ami korábbi életére emlékezteti.

Reinitz az élő Istenre esküszik, hogy nem ölte meg Rozmarint

Megkezdődött a második Reinitz-pör táblai tárgyalása

(Oradea-Nagyvárad, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradai ítélőtábla ma kezdte meg a Rozmarinféle gyilkosság ügyében Reinitz lakab fellebbviteli tárgyalását. Reggel 9 órakor már zsufolásig megtöltötte a hallgatóság a nagyváradai ítélőtábla tárgyalótermét. Reinitzot, aki féltízg imádkozott, óriási kíséretöt megkövetelte a fogháztól a tábla épületéig. Reinitz erősen megtört, megörnyedten jár, szakállát lenyirták. Rövid angolbajuszt visel. Tíz órakor megbilincselte kézzel vezeték be a terembe, amelyben a hallgatóság között a meggyilkolt Rozmarin Jenő édesapja, Rozmarin Rudolf is helyetfoglat.

Fel 11 órakor vonulnak be Georgescu Válcsean táblai tanácselnökkel élőkön a bíróság tagjai, Parogescu és Ciurea táblabírák. Micu Mircea főügyész és Zács Flician jegyző aki egyben a tolmács szerepét is betölti. A nacionálé felvétele és a szokványos kérdések elhangzása után felolvassák a törvényszéki tárgyalás jegyzőkönyvét, amely a következőket mondja:

1920 augusztusában Rozmarin Jenő 21 éves fiatalember Nagyváradra utazott bevásárolni. Magával hozott 120 ezer koronát, azonban az összeget nem vásárlásokra fordította, hanem dollárt vett érte. Váradról Nagybanyára utazott, ide azonban már egy szakállas, idősebb zsidó ember is vele utazott. A vizsgálat kiderítette, hogy ez Reinitz volt aki akkor fekete kalapot és vörös szakállt viselt. Nagybanyánál át akartak menni a határon. Itt egy Oláh János nevű parasztagdát Reinitz rá akart beszélni arra, hogy megölje Rozmarin Jenőt, mert sok pénz van nála és azon aztán meg fognak osztozkodni. Ezután nem jött több élettel Rosmarinról. Később a határszelen megtalálták Rosmarin Jenő holttestét. Megállapították, hogy Rosmarin Jenőt Reinitz ölte meg. Rozmarin eltiúnése hasonló Grosz Hermann eltiúnéséhez, ami Reinitz szerepét különösen gyanussá tette. Megállapították, hogy Reinitz a két gyilkosság elkövetése előtt szegény ember volt, azután pedig házat vett magának. A törvényszék ezekkel bebizonyítottak vette Reinitz hűnösségét és életfogytiglani fegy házbüntetésre ítélte.

— Reinitz — kérdezi a jegyzőkönyv felolvasása után az elnök — igaz-e, hogy maga akkor vörös, gesztenyebarna, vagy hordószínű szakállt viselt?

Reinitz: A szakállam akkor is fekete volt, mint a hajam.

Dr. Simonka védő felszólítására Reinitz megmutatja a hallgatóságának ösbecsavarodó, fekete haját.

Elnök felsorolja Teitelbaum, Wegener Rozália és Hirsch Mór neveit, akik valamennyien felismerték a vörös szakáll alatt Reinitzot.

Reinitz kijelenti, hogy egy nánási Adler nevű vörösszakállú zsidóval tévesztették össze.

Elnök megkérdezi, hogy Reinitz miért adta ki magát többször Schwarzárnak.

Reinitz ezt tagadja.

Elnök: Honnan szerezte meg a 6—800 ezer lejt kitevő vagyonát?

Reinitz: Engem Szatmáron becsületes embernek ismertek és a bankok szívesen adtak kölcsönt Tesség a bankoknál érdeklődni.

Elnök: Miért lakolt akkor pincében?

Reinitz: A pincében volt az irodám.

Ciurea táblabíró: — Nézze Reinitz, maga már úgy is el van telve életfogytiglani fegyházzra, miért nem fedi fel a titkot erről a misztériumról?

— Az egy Isten, — kiáltotta Reinitz magánkivül — a zsidók Istenét hívom tanunak, hogy ártatlan vagyok. Hiába ítélnék el én életemben nem foglalkoztam ilyen dolgokkal.

Ciurea: Nincs semmi tudomása Rozmarin meggyilkolásáról?

Reinitz: Soha életemben nem láttam őt.

Ciurea: Van még valami mondanivalója?

Reinitz: Rozmarin Márkus a szatmári tárgyalás előtt két nappal védőmet, Borgidál meg akarta vesztegetni, hogy vegyen rá engem a gyilkosság beismerésére. Azt mondom, hogy engem nem akar börtönbe juttatni, csak a vagyonomra pályázik. Lengyel zsidó ő, aki a védőt is meg akarta vesztegetni, hogy ne lett volna képes tanuk betanítására.

Reinitz még valami fontosat akar mondani, azonban az elnök őt perere fel függeszti a tárgyalást.

A tárgyalásnak újból való megkezdése után Micu Mircea tartotta meg vádbeszédét. A főügyész a vádbeszéd kapcsán rámutatott arra, hogy két évvel ezelőtt ugyanezen helyen, ugyanilyen atmoszférában tartották meg a Reinitz-per tárgyalását. Hogyan lehet, hogy egy ilyen vállalás embert valaki gyilkossággal vádoljon; Pedig Reinitz abból az emberfajtából való, aki a törvénykönyvet is rabulisztikára használja fel. Reinitznek különös élete volt, neve is szinte szuggesztív erővel bír. Reinitz áldozatait is valóságos szuggesztív, nemcsak nevével, de beszédével is. Reinitz élete a gyilkosságok sorozata. Nagy hiánya a periratoknak, hogy nincs köztük Rozmarin Jenő fényképe.

— Itt van, itt van, — kiáltottak többen az ügyész felé.

Dermesztő csendben állott fel Rozmarin Márkus. Kivette tarcájából meggyilkolt fia fényképét és az ügyésznek nyújtotta át, aki azt az elnökhöz továbbította. A főnykép kézzől-kézre járt a bíróság tagjai között. Az elnök a képet Reinitz elé tette. Reinitz rahaol a karfára. Mindenki azt hitte, hogy tragikus pillanatok következnek, Reinitz azonban nyugodtan mondotta:

— Soha életemben nem láttam. A főügyész részletesen ismertette Rozmarin meggyilkolását, végül a következőket mondotta:

— Kérem a vádlott megbüntetését az apa nevében, aki elvesztette fiát, a menyasszony nevében, aki völegényt vesztette el, valamint a társadalom, végül pedig a magam nevében. Ezután a tárgyalást szombat délelőtt 10 óráig felfüggesztették. Ítélethezatalra valószínűleg már délután sor kerül.

— A gyilkosnak sietős az akasztófa. Zágrábból jelentik: A zágrábi törvény székbitető tanácsa kedden folytatta a Csaruga Jóvónak bandájából megszökött Prpics és társainak a bűnpörében a főtárgyalást. Az első nap Prpics Ivánnak az elsőrendű vádolttnak a kihallgatásával telt el, Prpics, akit tiszteres rablogyilkossággal és több rablással vádolnak, minden részletre kiterjedő vallomást tett és bevallotta mindeit. Prpics az elnök kérdésére többször kijelentette, hogy ne farasszák ki a hosszú tárgyalással, mert ugy is tudja, hogy akasztófára kerül és ezért kár az ügyével. Szerdán sorra kerülnek a Prpics banda többi tagjai, akik ellen az a vád, hogy mindenben segédkeztek Prpics Ivánnak.

— Koehl kapitány ismét elhalasztotta startját. Londonból jelentik: A Brémen nevű repülőgép a kedvezőtlen időjárás miatt újra elhalasztotta startját az ocean átrepülésére. Valószínű, hogy Koehl kapitány csak holnap fog indulni. Newyorkban már megkezdődtek a fogadások az ocean átrepülésével kapcsolatban. A Wallstreeten a vállalkozás sikerére tegnap este már 4:1 arányban kötötték fogadásokat. A német extrónörökös lapnyilatkozatában cáfolja azt a hírt, hogy részt venne az oceanrepülésben.

Jöjjon be és bebizonyítom, hogy a legjobb legtartósabb legolcsóbb illatos kölnivizek eredeti üvegben és kímérve, csak nálam szerzhető be. Rózsá M. Royal drogeriáj és illatszertára Cluj, Főter 26. szám

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdelyi és bansági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Hitszónoklat. Szombaton délelőtt tíz órakor a kolozsvári ortodox zsinagógában Glasner Akiba főrabbi szabat haggadoló prédikációt tart.

A magyar képviselőház ülése. Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén Tobler keresztény-szocialista a költségvetési vitával kapcsolatban a csehszlovákiai magyar kisebbség helyzetéről beszélt és rámutatott arra, hogy amíg a történelmi Csehországban tizezer szavazat elegendő a képviselő megválasztására, addig a szinmagyar vidéken ehhez 28 ezer szavazat szükséges. Ezután a Csehszlovákiából való kiutasításokról emlékeztet meg, majd rámutat arra, hogy míg a csehek a határon a magyarokat elfogadják azon a címen, hogy irredentásködni, ugyanakkor Magyarországon ismeretlen célú összejövetelleket rendeznek a követség hivatalos helyiségeiben.

A szászvárosi zsidó ifjuság purim-estje. Szászvárosról írják: tudósítónk: A szászvárosi zsidó ifjusági egyesületek március 10-én tartották nagy erkölcsi és anyagi siker mellett a KKL. javára rendezett műsoros purimestijüket. Az estély sikeréhez hozzájárultak Yungler Dezső ügyes prologójával és Kohn Samu szellemes konferanszával. A műsort Braun Árpád román szavalata vezette be. Yungler Olga, Hofinger Frida, Abraham Dezső és Abraham Mórlic kedvesen előadott kupléikkal nagy derűtséget váltottak ki. A műsor legkiemelkedőbb száma Mrs Rosenfeld: A zsidó május című verse volt, melyet az Aviva-Barisszia szavalókörusa adott elő nagy hatással. A körust Abraham Fridus vezette. A Purimjátékok: Berkovits M., Braun Zs., E. és M., Ferenc F., Hoffman F., Kohn H., Löwi M. és G., Mayer D., Mózes E., Abraham M. D. és E., Braun A., Freilich M., Yungler D. Stern I. és J. és Biró J. vitték sikerrel. Igen hatásos volt Yungler Rózsika héber szavalata, valamint Farkas Rózsika és Stern Erzsikl klasszikus orosz tánca. A műsort Kóvári: Szinésznépnél szolgálók című dialógja fejezte be, melyen Farkas R. és Kaufmann Emil megérdemelt sikert arattak. A műsorban előforduló ének- és táncszámokat Nuszbaum Irén, Abraham Frida és Yungler Rózsika kísérték nagy hozzáértéssel. Az estély rendezésében a főördem Abraham Frida, Lázár Hermin, Rubinstein Aidár és Weisshaus testvéreké.

Delly-Szabó-Walter-Pátos közös szerzői estje. Delly Szabó Géza zeneszerző, Walter Gyula és Pátos István írakkal március 10-én, kedden este 9 órai kezdettel a román kat. főgimnázium hangversenytermében műveikből közös szerzői estét rendeznek. A szerzői est keretében a szerzőkön kívül, műveik bemutatásával Réthelyi Ödön színművész, a Magyar Színház tagja, a kolár vonósnégyes (Kolár K., Koler G., Lebeda Gy. és Weidl A.) a Román Opera művészei, Kabón Annuska urleány, továbbá ifj. Delly Szabó Géza szerepelnek. Bevezető előadást a műsor előtt dr. Paál Árpád kamarai képviselő, a Kisebbségi újságírószervezet elnöke tart. A szerzői estére külön belépőjegy nincs, csupán a műsor megváltása szükséges tetszésszerűtől.

Eftimiu Victor párisi sikere. Párisból jelentik: Multi heten mutatták be az egyik párisi színházban a kolozsvári román Nemzeti Színház volt igazgatójának, Eftimiu Victornek szindarabját, amelynek címe: „A szellem, amely kísért”. A darab óriási sikert ért el. A premiéren jelen volt Steuens a híres amerikai színházi ügynök, aki előadás után nyomban tárgyalni kezdett Eftimiuval és megvette tőle az angolnyelvű előadások részére a jogot 5000 dollárért, vagyis közel egymillió lejtért.

Szépség, fiatalosság titka
az arcbor helyes ápolása. — Ez pedig csakis kizárólagosan a világhírű „Mária szeplő-crém”-mel érhető el.
Szár az és zsiros krém, ára 35 lei.
Puder 20 és 35. Szappan 18 lei. Postán is megrendelhető. 150 leinél portómentes szétküldés. Mindenütt kapható. Főlerakat Császár gyógyszerár, Tg.-Mureş

Borodin ismét Sanghajban van. Sanghajból jelentik: Borodin szovjet követ, aki a nankingi kormány és Moszkva szakitása után Mongóliába távozott, most újra visszatért Kinába, miután ott a forradalmi tevékenység újra fellobbant. Borodin hamis utlevéllel és hamis néven forgolódik az országban és jelenleg Sanghajban tartózkodik.

Elfogták a budapesti pénzeslevél-hordó támadóit. Budapestről jelentik: Megirtuk, hogy a Tököli-uton egy állítólag Lányi József nevű egyén és társa megtámadták a pénzeslevél-hordót azzal a céllal, hogy kirabolják. A dolog azonban nem sikerült mire a támadók elmenekültek. A detektívek tegnap végigraziázták a várost és a Nefelejts-uccában egy rendőri felügyelet alatt álló nőnél megtalálták Lányit és cinkosát, aki eöb menekülni, majd boxerrel és revolverrel védekezni próbált, de hosszabb üldözés után az Aréna-uton elfogták őket és a rendőrségen előállították. Lányi itt is álnéven igazolta magát, mire a detektívek vallatásra fogták. Kiderült hogy azonos Holló Imre 24 éves pécsi kereskedősegéddel, akit csalás, tolvajlás és álhírlapriskodás miatt Budapestről régebb óta kiűltek. Társát Lovrics Józsefnek hívják és 26 éves pécsi segéd. Mielőtt Budapestre feljöttek. Mindketten hatszáz pengőt csaltak ki szülleiktől, amelyet elmulattak majd az ismeretes merényletet követték el. A rendőrség őrizetbe vette őket.

A Castiglioni-bankház lezülött igazgatójának tragédiája. Bécsből jelentik: Laczkó Andor, a Castiglioni-bankház volt igazgatója, egy szállodában veronállal megmérgezte magát. Laczkó, aki valamikor dussgazdag ember volt, anyagilag teljesen lezülött, legutóbb hónapok szobában lakott és házasszonya szönyegeit, azon kívül a eselédánytól is kicsalta megtakarított kevés pénzét. A mentők kór házba szállították, ahol gyomormosást akartak rajta alkalmazni, azonban düh-roham tört ki rajta mire elmekórházba szállították. A szerencsétlen ember tetét buskomorságában követte el. Alapota súlyos.

Megölte barátját egy diák. Berlinből jelentik: Gelsenkirchenben ma le tartóztatták Huszmann diákok, mert alapos a gyanu ellene, hogy ő gyilkolta meg barátját, Daubot, akin aztán bestiális mérszárlást hajtott végre. Huszmann ruháján vérfoltokat találtak de Huszmann azt állítja, hogy ezek egy megölt macskának a véréből származnak. A vegyvizsgálat megállapította, hogy a vérfoltok emberi vértől erednek.

Már földgázzal világítanak és főznek a békéscsabai tanyákon a magyar paraszok. Budapestről jelentik: A Békéscsaba környéki tanyák már kezdenek berendezkedni a földgáz használatára, pedig ennek a mérhetetlen értékű természeti kincsnek a jelenlétét csak nemrégiben fedezték fel az Alföld medencéjében. Ma már rendes csövezetékek viszik szét a lakásokba és az istállóba a földgázt. Mindenütt azzal világítanak. Sőt helyenként a tanyai asszonyok gázrezszt állították be és azon főznek. Az építkezések folyamatban vannak, hogy a földgázt minél hathatósabban ki lehessen használni a iparban is.

Dr. Radnay Fényes tanciskolában az új tavaszi babakolon és husvéti vakációs diákkolonok április 3-án kezdődnek. Beiratkozni csak lakásunkon lehet. Szentgyörgy-tér 2., emelet. (Egyetemi könyvtárral szemben).

Zita exkirályné szerencsésen kiállta a súlyos műoperációt. Madridból jelentik: Pechan professzor, a híres bécsi gilekológus szerdán súlyos műoperációt végzett Zita exkirálynén, aki már teljesen jól van, de még hónapokig fogja az ágvat őrizni. — San Sebastianból jelentik: A professzorok az exkirályné operációjával kapcsolatban a legteljesebb hallgatásba burkolóznak. Zita exkirályné inkognitóban már meg is érkezett San Sebastianba, ahová Ottó főherceget, a magyar legitimisták trónjelöltjét a napokban várják. Zita exkirályné az operáció előtt meggyónt és felvette a halotti szentségeket. A műtét utáni állapota kielégítő. Pechan tanárt Bécsből távirati uton hívták a beteg mellé. A spanyol királyi udvar óránként érdekli Zita exkirályné állapota iránt.

A LEGJOBB BEDORZSOLO IDEGFÁJDALMAK ELLEN
SPASZYOLNATHA FEJ-LABÉS
CARMOL
Ovakodjunk az utazatoktól
Főlerakat Strenachitvárcsú 5. Bucarest

Közel kétmillió munkanélküli az Egyesült-Államokban. Washingtonból jelentik: Davis államtitkár a szenátusban kijelentette, hogy az Egyesült-Államokban dolgozó egyének száma 23,8 millióra rug, a munkanélküliek száma pedig 1,874,000.

Az újonnan átalakított Erzsébet-gőzfürdő ezuton értesíti a t. fürdőközönséget, hogy április 1-től kezdve minden hétfőn délután újból a női vendégek rendelkezésére fog állani.

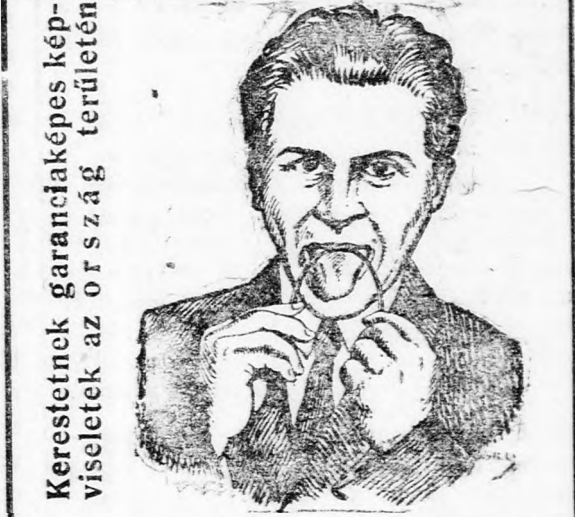
Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg
FISCHER ALBERT
butoráruházát
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

DREHER-HAGGENMACHER
tavaszi sör különlegességei
Forgalomba kerültek

Tekintse meg
a most Clujon, a főpostával szemben megnyílt
TESZLER posztó-nagyáruházát

Zongorát Sternberg
bizalommal a világhírű
részletre is.
Költözés miatt leszállított árak.

Königsbergben ma kezdődik a lengyel-litván nézeteltérések kiküszöbölésére összehívott konferencia. Königsbergből jelentik: Ma veszi itt kezdetét a lengyel-litván nézeteltérések kiküszöbölésére irányuló konferencia, amelyet a Népszövetség javaslatára hívtak össze. A konferencia zárt ajtók mögött folyik le.

„ISI”
Az egész világon szabadalmazott A nyelv tisztaságát szolgáló kicsiny készülék. A nyelvet minden reggel meg kell öblögetni a ráragadó mikrobaaktól. — **Ovakodjatok!** Millió mikroba rakodik le az ember nyelvére és ezek megtámadják a fogakat, rossz szagot idéznek elő a szájban és fejfájást okoznak. Mindez elmarad annál, aki minden reggel használja az **ISI nyelvtisztító-készüléket, ára 20 lei.** — Kapható drogueriákban, gyógyszerárakban, illatszárakban és minden esetben a „Depozitul General” cégnél, Bucuressti, Str. Schitu Maicelor 14. Telefon 53-80.

Németgyártmányú gyermekkosci különlegességek
Olcsó árak
Tartós árak
1928. évi modelljei
kizárólagosan a
„HERCULES”
áruházban
Cluj, Calea Reg. Ferd. 12.
Képes árjegyzék díjtalanul
Figyeljen a címre
Kedvező fizetési feltételek
Viszonteladónak nagy árkedvezmény

Turpul cipőüzlet
ujjonnan berendezve és első-rangu árukkal felszerelve
26-án megnyílt!

Gummi-bélyegző
24 óra alatt készült, cégbélyegző párnával 100 lei. Mindenféle nyomtatványt a legolcsóbb árban készítenek. — **KATZ nyomda és bélyegzőgyár, Cluj, Str. Regina Maria 37.**

Közgazdaság

Pert indítanak a román állam ellen a Szamosvölgyi és az Acsev volt tulajdonosai

A németek erősen vásárolják a Scris Rural-kötvényeket, amelyeket aranyban akarnak valorizálni

(Cluj-Kolozsvár, március 30. Az Uj Kelet tud.) A bukaresti tőzsdén megállott a hossz és csupán egyes fixkamatozású papírok tartják még szilárdan eddig elért árfolyamukat, sőt bizonyos további javulást is elértek. Egyik előző számunkban megírtuk, hogy ezt a már négy hete tartó hosszú elsősorban a német számlára történt vásárlások idézték elő. Különösen az 5 százalékos kamatozású Scris Rural nevű kötvényeket keresik még mindig a németek, amelyeket a Creditul Funciar Rural bocsátott ki a háború előtt.

Ennek a nagyarányú keresletnek igen érdekes háttere van, amely szoros összefüggésben áll Romániának a németekkel szemben támasztott igényeivel.

Igy a Generala-bankjegyekért követelt kártérítés kérdésével.

Miért emelkedik a Scris Rural?

Ezeket az állampapírokat aranylejre, svájci frankra, aranymárkára és angol fontra állították ki annakidején és a kamatfizetésnek is a tulajdonos kívánsága szerint a hűti valuták bármelyikében kell történnie. Ezzel szemben a helyzet az ma is, hogy a kincstár ugy a kamatokat, mint az amortizációkat kizárólag papírlejtben fizeti. A németek azért vették magukat ezekre a papírokra, mert ha Románia mereven ragaszkodni fog eredeti követeléseihöz, Németország ugyanezen a jogi alapon viszontkeresetet indíthat a román állam ellen a kötvényeknek és kamatainak aranyban való fizetéseért. Az aligha fog pergálló szempontként figyelembe jönni, hogy

időközben az eshetőségekre való tekintettel az állam a kibocsátó intézet céget Prima Societate de Credit Funciar Ruralról egyszerűen Creditul Funciar Ruralra változtatta meg,

sőt a garanciaképen letétele kerüli ilyen papírokon is átbélyegzik a cégfeliratot, amivel azt is kívánja elérni, hogy ezekből a kötvényekből minél kevesebb legyen a piacon, tehát ne kerülhessenek idegen kézbe. Annai bizonyos, hogy a Scris Rural kötvények miatt számtalan per várható a kincstár ellen.

Mi van a Szamosvölgyivel?

A közeljövőben két másik per is fog indulni a román kincstár ellen, még pedig a nacionalizált Szamosvölgyi Vasút és az ACSEV részvényei miatt. Ismeretes, hogy a Szamosvölgyi Vasutnál kétféle részvények voltak: elsőbbségi és törzsrészvények. Az alapszabályok értelmében az elsőbbségi részvények évi 5 százalékos kamatot élveznek, míg a törzsrészvények csak akkor kamatoznak, ha ezen az 5 százalékon felül marad osztásra váró nyereség, ami azonban negyven év alatt egyszer sem történt meg. Hat évvel ezelőtt

az állam, anélkül, hogy a Szamosvölgyi tulajdonosaival megegyezett volna, átvette az egész vasutat és a társaság vagyonát.

Azóta sem a kamatokat, sem a törlesztést nem fizeti a kincstár. A részvények majoritása a svájci érdekességű Schröder & Co bécsi bankház tulajdonában van, amely két évvel ezelőtt felhívta a román kincstárt, hogy a Szamosvölgyi részvényeit váltsa meg Schröderék arra való hivatkozással, hogy Románia arany értéket képviselő vagyonát vett át: vasuti-kocsikat, mozdonyokat, síneket, magát a pályát és egyéb felszereléseket, a részvények teljes valorizációját kívánta. Ezzel szemben

a román kincstár mindössze arra lett volna hajlandó, hogy a részvényeket 1:2 arányban megadja.

A tárgyalások ilyenformán meghúsultak és minthogy azóta semmi sem történt, a Schröder bankház mögött álló svájci érdekesség a hágai döntőbíróhoz elé viszi az ügyet.

Az ACSEV körüli vita

Még különösebb a helyzet az egykori Arad-Csanádi Egyesült Vasutársaság tulajdonjoga körül. Mint ismeretes, ez a vasutvonal az impériumváltozás folytán két részre szakadt. A román területen maradt rész 1927 nyarán Arad Brádi Ipari Rt. cég alatt alakult át, míg a magyarországi rész Szeged-Csongrádi Vasut Rt. lett. Románia ezáltal szükségesnek tartotta a tulajdonosokkal való megegyezést és

Budapesten létrejött a megállapodás, amelyet Románia megbízottjai aláírtak és amelyet a parlament is ratifikált.

Eszerint minden régi ACSEV részvény után a tulajdonosok kapnak egy Szeged-Csongrádi és egy Arad-Brádi részvényt, azonkívül pedig Románia egy 1.9 angol font névértékű 5 százalékos kamatozású államkötvényt is ad, amely 40 év alatt kerül törlesztésre. Szeged-Csongrádi részvényt már kaptak az ACSEV tulajdonosok, Románia azonban még nem tett eleget a vállalt kötelezettségeinek, habár a megállapodás létrejötté óta már nyolc hónap telt el.

Románia késedelmeskedését azzal le-

Május elsején lép életbe az új vasuti tarifa. Többiben is megírtuk, hogy a CFR teheráru-tarifája már kinyomatva készen áll, de közbejött nehézségek miatt nem fog április elsején életbe lépni. Tancred Constantinescu kívánságára ugyanis Bratianu Vintila tudvalevőleg elrendelte, hogy a vasuti fuvardíjakat összehangzásba kell hozni a vám-tarifával. Hivatalos helyen azt hiszik, hogy az a szuperrevízió huszvéig befejeződik és a tarifát legkésőbb május elsején életbe léptetik.

Újabb cégek akarnak csatlakozni a puha-fakartellhez. Elsőnek jelentette az Uj Kelet, hogy a puha-fagytermelők nemrég konferenciát tartottak Bukarestben és konvenciót kötöttek az áru egységes szortírozására és minimális megállapítására vonatkozólag. Az egyezmény, amelyet a Foresta, Oia Erdőipar és az Erdélyi Faipar írtak alá azért volt szükséges, mert a termelők eddig különböző szempontok szerint osztályozták az árut és így a vevő sohasem tudta, hogy mit fog kapni. Az egyezményes cégek szigorúan betartják a feltételeket, habár pönalé-megkötés nem történt a minimális árak tekintetében, amelyeket csak az esetenként összeülő konferencián változtathatnak meg. Értesülésünk szerint több más puha-fás cég kezdett tárgyalásokat a kartellel, amelyhez csatlakozni kívánnak.

Dél-Erdély és Bánság részére vásárolták össze Máramarosban a takarmányt Tudósítónk jelenti: Néhány napja valóságos elárasztották egész Máramarost az idegen kereskedők, akik nagytételekben vásárolják össze a szénát és egyéb takarmányt Dél-Erdély és a Bánság részére. A tavalyi nagy szárazságok folytán ugyanis a

het megmagyarázni, hogy a kormány újabb arra az álláspontra helyezkedett, hogy a román területen fekvő ACSEV tulajdonosai semmilyen formában nem lehetnek érdekeltékben az ACSEV magyarországi vállalatánál és ezért

nem engedni meg, hogy az Arad-Brádi Ipari Rt. megtartsa tárcájában a Szeged-Csongráditól kapott részvényeket.

Tekintettel arra, hogy a majoritás birtokában lévő budapesti Hitelbank, illetve a bécsi Rothschild-ház nem hajlandó ezt a felfogást akceptálni, ez az ügy is rövidesen nemzetközi fórum elé kerül.

Bánságban különösen gyöngye termés volt a takarmányfélékben. Máramarosban viszont még három-négyéves takarmányt is lehet találni nyolc hónapos nyiségben. A szigeti bankokhoz napon-ta Temesvárról, Lugosról, Aradról és más városokból többszáz ezer lejes átutalások futnak be idegen kereskedők címére takarmányvásárlás céljából. Pénzügyi és gazdasági körökben igen örvendetes jelenségnek tartják ezt a tömeges takarmányvásárlást, aminek kedvező hatását különösen a nyári szezonban fogják megérezni.

Schuster Emil
Cluj, Piata Unirii

Tennis, football, cserkész-felszerelések, játékaruk, gyermekkoscsik és utazási cikkek 0 0

Legelőnyösebb beszerzési forrása

Férfikalapot
fest, tisztít, vasal, formál
Fehér Strada Memorandului 21. (volt Unio-ucca)

Mielőtt üveg, porcellán, zománczott edény és evőeszközök bevásárlásait eszközölné kérjen ajánlatot

Moskovits és Társától
Cluj, Jöpostával szemben valódi berndorfi alpacca evőeszközökben óriási választék

A legjobb söröket gyártja az Ursus-Sörgyár Rt., Cluj (Monostor)

specialitás

BOGSZA

likörök Triple sec Chokolade Kávé

Kiváló minőségű gyulafehérvári fajborok Szilvapálinka és kisüstös seprőpálinka

minden jobb üzletben kapható

Bognár és Szántó erd. ker. Rt.
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 70.

Üzletkibővítés! Mártonffy Jostvérek & Co Üzletkibővítés!

szűcs cég, Cluj, P. Unirii 20 szám alatti üzletét világvárosi nivóju női szövetkabát osztálylyal kibővítette. A legutolsó párisi és bécsi modellek megérkeztek. Szolid árak mellett állunk a T. közönség rendelkezésére.

Kérjük modelljeinket megtekinteni

Szombát, 1928.

A tavaszi anyagjai

Köpeny és c...
Kasha.
Trensch

Ruhákra és c...
Kashim
pita, L

Selymekben:
Crep-S
Crep C

Minden anyagban
GRÜNWALD
női divatkülön
Cluj, Piata U

Színház

Magyar

Szombát délután
(Ifjusági előn
árakkal. Beve
Kántor Lajos)

Szombát este 8 1/2
Ferenc legu
Poór Lilivel.
Szám: 293.

Vasárnap 2 1/2-ko
(Ölcso helyár

Vasárnap 6-ko:
letszünetben)

Vasárnap 8 és 10
a harmadik
si bucsufölle
szám, A). Sz

Hétjő: Olympia.
szám, B). Sz

Kedd: Olympia.
szám, C). Sz

Szerda: Olympia.
37 szám, A).

A színházi

Ma este van a
Nagy esteje lesz
nak. Európa és A
rosanak is külö
egy új Molnar P
be. Mennyivel na
kük, ahol term
a színházi élet o
mint a nagy m
Ferenc legujab
Olympia. Alig
2-an) mutattak
kerrel, aminőt m
Másnap már An
den nagyvárosan
leg kötötte le az
gy hogy most
ban folynak az C
varé azonban a
utan az első v
megismerkedhctik
bal. Szorgalmas
osztrak császár
zaban a Burgthe
A Burgszínház i
volt a budapest
megvásárolta és
A ma esti koloz
szorgalommal k
igazgató rendez
menység meg va
vári előadás ma
hozni Molnar Fe
ragyogó ötleteit.
háboru előtti idő
fürdőhely hotelje
a kolozsvári elő
megszemélyesiten
Hoykó Ferenc. E
mény László, a f
Linát Miklóssy
esendőralezredes
Toth Elek. Alb
László. Az Oly
szerepel a szính
holnap (vasárna
keden és szerda
is bizonyára kül

A tavaszi divat legszebb anyagai megérkeztek.

Köpeny és compleekra:
Kasha, Tweed, Homespun, Trench-Coots.

Ruhákra és composékra:
Kashinette, Charmola, Pepita, Lemée-Kasha.

Selymekben:
Crep-Satén, Crep de Chine, Crep Georget.

Minden anyagban az összes divatszínnek.

GRÜNWALD ÉS STEINER
női divatkülönlegességek áruháza
Cluj, Piața Unirii 12. Tel. 961.

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora

Szombat délután 3 1/2-kor: Erdészleány. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyekkel. Bevezető előadást tart: dr. Kántor Lajos). Szám: 292.

Szombat este 8 1/2-kor: Olympia. (Molnár Ferenc legújabb darabja. Először. Poor Liliivel. Premiér-bérlet 36 sz.) Szám: 293.

Vasárnap 2 1/2-kor: A gyimesi vadvirág. (Olcsó helyekkel). Szám: 294.

Vasárnap 6-kor: Olympia. (2-odszor. Berlet-színházban.) Szám: 295.

Vasárnap 8 és háromnegyedkor: Balról a harmadik. (3-edszor. Somogyi Nusi búcsufelépésével Napi bérlet 36 szám, A). Szám: 296.

Hétfő: Olympia. (3-adszor. Napi bérlet 36 szám, B). Szám: 297.

Kedd: Olympia. (4-edszor. Napi bérlet 36 szám, C). Szám: 298.

Szerda: Olympia. (5-odszor. Napi bérlet 36 szám, A). Szám: 299.

A színházi iroda közleményei

Ma este van az Olympia premierejel Nagy este lesz ma a Magyar Színházunk Európa és Amerika minden világára is különös eseménye az, amikor egy új Molnár Ferenc darabot mutatnak be. Mennyivel nagyobb esemény ez nekünk, ahol természetesen nem lehet a színházi élet olyan gazdag, változatos, mint a nagy metropolisokban. Molnár Ferenc legújabb darabjának a címe: Olympia. Ahg nehány hete (március 2-án) mutattak be Budapesten olyan sikerrel, aminőt még darab nem ért meg. Másnap már Amerika és Európa minden nagyvárosának színháza sürgönyileg kötötte le az Olympia előadási jogát, úgy hogy most körülbelül 200 színházban folynak az Olympia próbái. Kolozsváré azonban a dicsőség, hogy Budapest után az első város, ahol a közönség megismerkedhetik az új Molnár-darabbal. Szorgalmasan készülnek Bécsben az osztrák császárváros világhírű színházában a Burgtheaterben az Olympiára. A Burgszínház igazgatója ugyanis jelen volt a budapesti premiéren, azonnal megvásárolta és fordította is a darabot. A ma esti kolozsvári premiere nagy szorgalommal készültek színészeink az igazgató rendezése mellett. Minden reményeség meg van arra, hogy a kolozsvári előadás maradék nélkül fogja kibozni Molnár Ferenc minden gondolatát, ragyogó ötleteit. A Jarab eszékvése a haboru előtti időben folyik egy osztrák fürdőhely hoteljében. Olympia hercegnőt a kolozsvári előadáson Poor Lili fogja megszemélyesíteni. Kovács kapitányt Hoykó Ferenc. Ettingen tábornokot Kemény László, a feleségét Laczko Aranka, Linát Miklóssy Margit, egy osztrák csendőralezredést Krehl Farkas János, Toth Elek, Albertet pedig Mihályffy László. Az Olympia egyelőre öt estén szerepel a színház műsorán: ma este, holnap (vasárnap 6 órakor), hétfőn, keddén és szerdán. Az új stílusos díszlet is bizonyára külön meglepetésként fog

hatni. A mai premiere estélyre már csak erkélyjegyek s a földszint utolsó soráiban levő helyek kaphatók. Aki valamelyik későbbi előadást akar megnézni, tartsa meg a jegyétől előre gondoskodik.

Molnár Ferenc premierek Kolozsváron. Abból az alkalomból, hogy ma este lesz a Magyar Színházban Molnár Ferenc legújabb darabjának az Olympiának premiereje a színház összeállította azt a sorrendet, amelyben az eddigi Molnár darabok premierejei voltak Kolozsváron: Az ördög (1907. apr. 18), Doktor ur (1909. dec. 30), Liliom (1910. jan. 2), Testőr (1910. dec. 12), Farkas (1912. nov. 27), Farsang (1917. jan. 29), Úri divat (1918. jan. 25), Hattyu 1921. szept. 1), Egi és földi szerelem (1922. dec. 20), Vörös malom (1925. szept. 19), Üveg-cipő (1924. dec. 13), Játék a kastélyban (1927. jan. 7). A sort az Olympia zárja be, amelynek ma este (1928. március 31-én) lesz a premiereje.

Somogyi Nusi búcsufelépése. Holnap vasárnap tartja búcsufelépését Somogyi Nusi, akinek ezt az estét felejtetté tenné akarja tenni a kolozsvári közönség óvációja és szeretete. Holnap két előadásban lép fel Somogyi Nusi: délután 3 órakor a Csókos asszonytlan fogja eljátszani leghíresebb, legbrilliansabb szerepét, este pedig háromnegyed 9 órakor a Balról a harmadik című revüoperettében búcsúzik.

Olimpiai Bélyegek

Most került forgalomba (márc. 27) Hollandiában az olimpiai bélyegsorozat, 8 darabban. Ha ön beküld 130 Leit: **NEUMANN MIKSA** HAAG, BEGONIA STRAAT 150, HOLLANDIA, címre, ajánlott borítékon rövid időn belül egy sorozatot kap postán. A bélyegek leszállítását P. R., az Uj Kelet hollandiai tudósítója garantálja

Megkezdődött

PARISIEN MAGAZIN

gazdag áruaktárának teljes kiárusítása

A húsvéti ünnepek alkalmával minden elfogadható áron

itt szerezheti be szükségesleti és ajándék cikkeit:

Divatárak
cipőárak
uticikkek
bőröndök
szallagok
háztartási és pipere cikkek

Nincs szabott ár!

Az árakat az ön pénzkészlete határozza meg!

Még ma menjen el vásárolni.

Telefon 13-00

Téli fűtésre

1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt 750 lejért házhoz szállít

FISCHER
Str. Enescu (v. Gyufaagyár-u.) 15

Ügyeljen a névre

Megbízható **fűszer és italárut**

olcsón husvétra csakis

Rosenzweig Antal utóda

cégnevel

Szechenyi-ter 38. sz. alatt kaphat

Ügyeljen a névre

Művészi perzsaszőnyeg

szüvölt gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövökletekkel legelőnyösebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. Ep. Clorogariu (Úri-u.) 14)

Vizmentes **ponyva, zsák**

minden célra — eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek

Matracok és huzatok. Afrik-Seegras. Butorszővetek, zsinorok. Spárga-gurini. Ablakrotetták. Keleti és piaci ernyők.

Boskovics József
Cluj, Strada Reg. Maria 15. szám
Telefon 9-10.

különlegesen berendezett **képeretező, aranyozó**

műhely. Oval, kerek és Blondei keretek minden méretben. Somlyai Mihály Cluj, Str. es kivitelben Iuliu Maniu 7.

Húsvéti nagytakarítás előtt nem szabad elmulasztania ágy tollát

fertőtlenítés molytalanítás és portalanítás

vegyt átadni a **Toll-megmunkáló gyárnak**
Strada Jaslor (volt Nagyszamos-u.) 14.
A megmunkálásnál bárki jelen lehet. Megnívásra díjmentesen készségei el és visszazsallítjuk

Telefon 4-93.

írógépek

új és használt állapotban. Ugyszintén számoló és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.

Finkler Antal
Cluj, Str. Reg. Maria 9.

APRÓHIRDETCÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jeligé levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva

Oradea, Str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kifünő házikonyha

T. Hölgyek! Modern bubi transzformációk, Postiche trizetek felelősség mellett a legolcsóbban és legteljesítményesebben nálam szerzhettek be. Tartós villanyos ondulálás, melynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kiténtetve hajfestészetit téren. Minden színben, felfismerhetetlenül, Párisi hennével, csak **Mussa Gyulánál** kapható, Str. Memorandului 10. — Estélyi és színes parókák kölcsönzése.

Egy fűszerüzlet és egy műhelynek alkalmas helyiség kiadó Monostori-ut 94.

Marostudáson kis állomás vagánya mellett, fetelepre alkalmas 2000 m² telek, lakóházzal és raktárral azonnal kiadó. Cim Kornreich, Buzáru Bul. Eisabeta 29.

Kapualatti üzleti helyiség kiakattal, Unio-ucca elején, kiadó. — Cim a kiadóban.

Engros Endetall HECHT kalapüzem **CLUJ**
C. Reg. Ferdinand 30. Strada Universitatii 3.

150 leitől dúsz választékban.

Zongoraárakat ad végzett akadémista esetleg gyakorlattal is. Cim a kiadóban.

Egy angol mehanikájú rövid feketezongora bérbeadó. — Cim a kiadóban.

Szerény elszegényedett, int. ligens urileány keres házvezetőnői állást. Fatura, vidékre is elmegy. Információ és cim a kiadóhivataltban. 318

Keresünk egy 2 szoba, konyha, 10 dőszobás lakást, lehetőleg a belvárosban vagy ahöz közel. Cim a kiadóba.

Eladó egy kiváló hangu mesterhegedű. Cim a kiadóban.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Mindennemü zsidó imakönyvek, valamint gyapjú és selyem **talaszek**, aranyozott vagy ezüstözött **bornival** felszerelve. — Probarendelések azonnal — utánvét mellett küllve. Meg nem felelő árúért a pénz visszafizetés.

Rosenzweig Anton
Cluj, (Kolozsvár) P. Maniu Viteazul 38. Alapitva 1890.

BETULAH

Irta: Izrael Zangwill.

— Mit tud a leányomról?
— Mindent tudok róla. — mondottam büszkén.

— Akkor azt is tudnia kell, hogy nem fogad zarándókat!

— Nem meglátogatni akarom, hanem felelségül szeretném — mondottam kissé mosolyogva, noha egyáltalában nem éreztem magamat valami különös jékedvűnek.

A rabbi összeszorította öklét és vadul tekintett rám zöld szemével. Én azonban uralkodni tudtam magamon és száraz üzleti hangon ismételttem:

— Azért jöttem, hogy megkérjem leánya kezét!

A rabbi arca hirtelen elsötétült, mint ha a fekete sapka egész arcára eszszótt volna le. Fehér, vastag szemöldöke véstelen felhőként borult szemére.

Visszaléptem, mert vízióim voltak. A Broadwayt láttam nagy kocsiközlekedésével, ló-futó embereivel napfényben. Láttam a felvilágosodott és előretörő világot és egyúttal feltűnt nekem ennek az itteni világnak a képe, a visszamaradott öreg ember, aki szép leányát becsukja egy kastély szobájába.

— Jómódu ember vagyok — folytattam szárazon nagy, jövedelmező birtokaim vannak Amerikában.

Valahogy éreztem, hogy nem jól beszéltem. Az ilyen ragyogó, ködből és holdfényből szőtt teremtést mégsem szabad megvásárolni jómóddal és terjedelmes birtokokkal. Azonban nem esefeldeltem másként, mert más utat nem találtam arra, hogy Zloczoban menyasszonyt szerezzek magamnak. Vagyoni viszonyaimról fel kellett világosítani az öreget.

A rabbi felugrott. Olyan heves mozgattatott förtöttem, hogy a szék májdnem felborult.

— Istentagadó kutya vagy! — kiáltott.

Minden amerikai hidegvéremet igénybe vettem.

— Valóban kutya vagyok — válaszoltam — amennyiben leányát úgy akarom szolgálni, annyi alázzal és szeretettel, mint egy házi kutya a gazdáját. De istentagadó nem vagyok! De hogy is vagyok! Áldom az istent, hogy elhibém hozta Betuláht. Imádom a leányát.

— Csak úgy imádhathja őt, mint a többiek! — kiáltott.

— Nem akarok fölfe egyebet — mondottam — nem akarom, hogy miattam transzba essen és mennyei utakat csuáljon. Én egyszerűen le akarom őt hozni a toronyból és ide akarom csábítani erre a szép világra.

A rabbi mintha megnyugodott volna.

— Sohasem fog lesülyvedni oda, hogy egy földi férj felesége legyen!

— Nos, akkor majd egyszer-mászor az én lelmem az övével együtt fel fog sétálni az égbe — mondottam kissé gnyosan.

— Akkor csak erigy vissza sátn fajzata a pokolba! — dühöngött. Ha az újvilág gyermeke vagy, sem istentagadó, sem istenhió, akkor maradj az ég és pokol között!

— Egyelőre itt maradok — feleltem jövedvűnek. Itt maradok önnel és leányával. Kérem, legyen okos. Ön öreg ember és kérdem, tudna-e leánya számára Zloczoban jobb partit, mint engemet?

— A magasságbeli Ur, akinek leányom szánya van, bocsássa meg magának ezt az istenkáromlást! — felelt elváltozott nyugodt hangján.

Es csöngtettem, hogy a következő kérvényezőt engedjék be.

Igy tehát kénytelen voltam távozni.

Világos volt, hogy a leányt cölibátusra ítélték és az volt a hivatása, hogy érintetlenül haljon meg. Betulah héber szó és szüzet jelent — ez juttott később eszembe. De nem értettem, ilyen szokások hogyan gyökeresedhetek meg a zsidóságban. A zsidóság törvényei a szaporodást és az életigenlést parancsolták. Eddig azt hittem, hogy a chaszidizmus a zsidóság életörömeinek kifejezője. Hiszen Jarchi szerint is szabad életet éltek, mint Ádám idejében.

Kotorásztam gyermekkori tanulmányaim között, hogy is tanultam azt a Bibliában, és akkor eszembe jutott Jelta leánya! De mégsem! Ebben az esetben fogadalmról szó sem lehetett, hiszen a chaszidok ezt sem gyakorolják. Így tehát valami egészen újszerű misztériummal állottam szemben: a korona és a halottaskendő misztériumával. A kendő jelenti a lemondást, a korona jelenti a diadalt.

És ime, ilyen kódos, árnyékszerű pátosz miatt egy fiatal, gyönyörű élet esik áldozatul! És a nagy tisztelet, amivel a chaszidizmus iránt viseltetem, éppoly hirtelen, mint ahogy jött, el is tűnt.

De tehetetlen voltam és nem volt más választásom, mint várni, amíg a zarándókok árama ismét lehömpölyög, ép úgy, mint ahogy vártam a víz áradásának eltakarodására. Azután úgy véltem, talán mégis megengedik Betuláhnak, hogy kimenjen a holdas éjszakába, a hegyek fölé és meglátogassa „az élet házát”, ahogyan a temető misztikusan nevezik.

A vezeklő napok sofár hangjaikkal, imáival, égi ítéleteivel eluultak, azután jött — mindenki öröme — a sátoros ünnep különböző vigásaival Jarchi klesny kertjében fából sátrat raktak, amit dusan díszített fel galyakkal, virágokkal, szőlővel, gyümölcsel, aggatta tele a kicsiny kedves sátrat, amelyet csak gyéren fődött be kukorica szárral, úgy hogy vacsora közben fel lehetett látni a csillagokra. Nagyon szép, régi szokásnak találtam ezt és csodálkoztam, hogy Amerika zsidói ezt a szép hagyományt nem tartották meg. És mielőtt ismét széjjel kellett volna szedni a sátrat, a zarándókok tömegei elvonultak. Zloczol ismét a régi álmos község lett.

Nagyon csodálkoztam, amikor egy reggel lakásom mellett egy vidám menetet vonult el. Fáklyások, tamburások és fúvulyások meneteltek. Kifutottam és megdudtam, hogy egy lakodalmi menet zenészei voltak, akik a menyasszonyt kísérik. Mint ahogy a lakodalmások nem voltak chaszidok, nem a klauzban, hanem a görög stílusban épített zsinagógában tartották meg az esküvőt. Noha már láttam az ünnepek ceremóniáit és úgy véltem, hogy minden zsidó szokást kitapasztaltam, a szokatlan felvonulás mégis meglepett. A zsinagóga udvaráig mentünk, ahol a rabbi szembe jött velem a völgyégyenvel. Az ifjú — alig lehetett tizenhat évesnél több — ünneplésesen volt öltözve, fehér cipője volt, fején imaszijjak és egy fehér sapka. Megfogta a leány karját, azután mindnyájan, akik ott voltunk, szentelt buzát hajítottunk a pár feje fölé és háromszor kiáltottuk felüjük: „Pürü uróvü!” (Termékenyüljétek és sokasodjatok). Amikor úgy véltem, hogy meg kell kezdődnie a lakodalmi ceremóniának, a menyasszonyt elkísérték és mi bementünk a templomba, hogy itt megvárjuk a menyasszony visszatérését.

Bánatos álmódzásokba voltam emmerülve. Meglehet, hogy erősen a saját romantikus és holdogtalan szívügyemmel voltam elfoglalva, amikor a szomszédaim izgatottsága felzavart.

Feltekinntem és egy nagy nő alakot láttam fehér halottas kendőben, elfátyolozott arccal. Mirtusból, rózsákból és olajágakból szőtt koszoru volt a fején. Rejtécs fogott el.

— Betulah! — mondtam halkán.

Szomszédaim mosolyogtak és amikor még tovább is néztem, felfedeztem hogy mégis csak a menyasszony volt, akit az esketési baldachin alá ime ilyen ruhában kísértek. Hirtelen magamra eszméltem. Betulah különös ruhája tehát nem egyéb lakodalmi ruhánál, neki örök menyasszonyként kellett megjelennie. De vajon kinek a menyasszonya? És nagyon kíváncsi voltam a kabbalisztikus titok kulcsára. Eszembe jutott a péntek esti himnuszunk két sora:

„Gyere barátom a menyasszony elébe!”

Fogadjuk örömmel sabbat arculatát!”

Egy pillanatra úgy véltem, hogy megoldotam a rejtélyt. Szombat szent királynője volt a szombati menyasszony és ez a kettős allegória testesült meg Betuláhnak. Meglehet, hogy Iráel megtestesülése ő, isten menyasszonya!

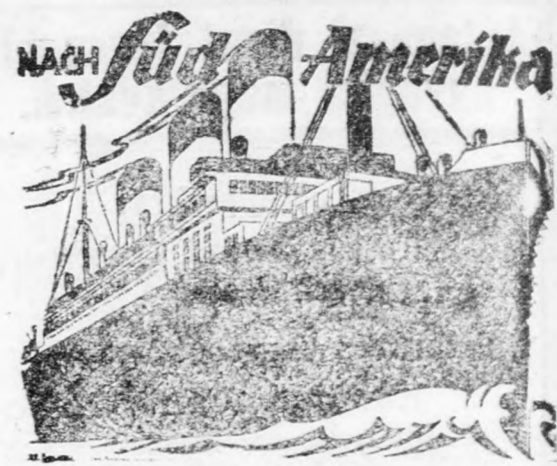
Azonban ezzel a magyarázattal sem voltam megelégedve. Úgy éreztem, hogy az igazság mélyebben fekszik és poétikus metaforánál és maskaradánál mégis csak több. Az igazságot a végén megtaláltam, természetesen csak miután életemet kockáztattam érte.

Mint egy tébolyodott, továbbra is kijártam esténként a keskeny gyalogutra, amely végigkigyózott a hegy és a folyam között. Nem sikerült Betuláht ismét meglátnom. Végül nyilvánvalóvá lett előttem, hogy apja figyelmeztette őt reám és a leány szellemi gyakorlati és lelki utjainak óráit megváltoztatta és lehet, hogy más helyen sétál. A véletlen végül mégis kedvezett nekem és hozzásegített a különös teremtéssel való második találkozásomhoz. Azzal szerettem volna szórakozni, hogy meglátogattam a szomszédos falut, amely minden tekintetben ellentéte volt a zsidó Zloczobnak. Az ut nem tén koszorúkkal díszített keresztiek állottak Aranyozott tornyu temploma mellett apró kápolnák, keresztiek és körülöttük ajtoskodó parasztságok magas eszimbákban és rítkó színű ruhákban.

Egy csodásan szép naplementekor mentem hazafelé a folyam mentén. A part meredek volt ezen a részen, a folyam sziklák között kanyarodott. Az égen aranyba merített finom és gyönyörű felhők vonultak fel, mint egy eluult diósőség felkivái és a sárgára festett levelek, amelyeken végig lovagoltam, mintha a nap aranyába lettek volna merítve. A háttérben havasok emelkedtek, egészen lent a horizonton pedig a nap diadalmas ragyogásban merült alá.

Nyugat felől, mintha most lépett volna ki a felbúgó napkorongból, jött Betulah az elárgult levelek útján. Elmerültek látszott és mint elsőzben, most is halottas kendő borította. Fején a virágkorona, előtte hatalmas árnyéka.

Megállítottam lovamat és dobogó szívvel vártam, hogy közeledjen az angyali jelenség. Ahogy ránéztem és rá gondoltam groteszk tisztelőre, esodálkoztam a természet játékán, amely ime ilyen különös teremtésvévekkel népesítette be a földet. A naplemente minden fensége, hegyek és tavak, a hatalmas Természet amely körülvevett, mennyire nem igazodott hozzá ehhez a kicsinyes gondolkodó szegényes emberekhez! Betulah volt az egyetlen, aki hitem szerint méltó volt erre a színjátékra. Egvedül ő illet bele

HAMBURG-SÜD
és BALTIC-AMERICA-LINE

A legnagyobb, a legmodernebb és leggyorsabb gőzhajó Dél Amerikában!!

Rendszeres indulások: HAMBURG-ból és DANZIG-ból ARGENTINA-ba URUGUAY-ba BRAZILIA-ba az EGYESÜLT ÁLLAMOK-ba és CANADA-ba a „Cap Arcona”, „Cap Polonia”, „Cap Noric”, „Monte Sarmiento”, „Monte Olivia”, „Monte Cerrantes”, „Polonio”, „Estano”, „Lituania” stb. kényelmes gőzhajókkal

Hamburg-Brazília 12 nap alatt! Hamburg-Argentína 15 nap alatt!

Menetjegyeket és díjtalan felvilágosítást káld

HAMBURG-SÜD

București, Bulev. Dinicu Golescu 41 bis

(a Gara de Nord kijáratánál)

TIMISOARA, I. C. Brătianu No. 6.

CERNAUTI, Regele Ferdinand 27.

CHIȘINAU, Negustorilor 22.

ebbe a nagy és egyedülvaló szép természetbe.

— Betulah! — mondtam, amikor egészen közel jött lovamhoz.

Felcázott és kissé felsikoltott. Ebben a sikolyban azonban öröm vegyült a meglepetéssel. De az ajka körül játszó mosolyon, a frissen előlő pirosságon, amely hirtelen előtötte arcát megismertem, hogy örült ennek a találkozásnak. Talán épen annyira, mint én!

De igyekezett eltitkolni érzéseit.

— Ne mholves öntől, idegen — mondotta — hogy még mindig itt tartózkodik.

— Én az ön árnyéka vagyok — feleltem. Ott kell lennem, ahol ön van!

— De atyám azt mondja, hogy ön valóban árnyék, olyan teremtés, akit a méreg bálvány hozott a világra, tisztára azért hogy bennünket megrontson!

— Nem, nem — háritottam el mosolyogva — az én lovam nem hord a hátán árnyékképet és a méregbálvány, amely engem újjá teremtett, nem a nevetséges szarvakkal ellátott ördögi kísértet, akit el akartak magával hitetni, hanem egy kis isten, rózsás szárnyakkal, ijál és mérgezett nyilakkal.

— Kis isten, rózsás szárnyakkal? Ilyet nem ismerek! — szólt zavartan.

— Ó, — feleltem — ön nem is tudja, hogy maga ki fölött uralkodik.

— Én senki fölött nem uralkodom. Aki uralkodik, az maga a nagy Isten! Nézzen csak oda, ott van Ő, ott ég abban az égő rózsában, amelyet a nap tüze sem tud elemészteni.

(Folyt. köv.)

Ruhák
legújabbakban készünek
Járon Davidnál
Cămin, Calea R. Ferdinand
32.

Eltűnt
egy fiatal 17 éves leány

arcáról a csunya, éktelen széplő, májfolt, ránc és bibircs mivel a Dr. Biró-féle Havasi gyopár Krémét, szappant és mosdóvizet használta. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriarban.